

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1931 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av följande av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar.

1:o) **Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.** Under punkt 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) godkänna ett av departementschefen i statsrådsprotokollet förordat förslag till ordinarie avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932; b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 189,500 kronor, med 4,000 kronor till 193,500 kronor.

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1.°]

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet sid. 2 och 3.

Ordinarie förslagsanslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli är jämlikt beslut av 1930 års riksdag (skr. nr 9 A p. 1) uppfört med 189,500 kronor.

Följande ordinarie stater för departementet tillämpas från och med budgetåret 1930/1931:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 121,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 29,500
Avlöande av en extra föredragande hos regeringsrätten, <i>förslagsanslag</i>	» 9,500
Förslagsanslag kronor 160,100.	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 29,400.
---	----------------

* Hänför sig till punkt i statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 10 saml. 2 häft. (Nr 2.)

Beträffande ordinarie avlöningsstaten innebär förslaget endast ändring i fråga om förslagsanslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., vilket enligt förslaget skulle höjas med 4,000 kronor till 33,500 kronor.

Enligt den av departementschefen lämnade redogörelsen rörande i departementet erforderliga arbetskrafter skulle behov föreligga av ytterligare två amanuenser med heltidstjänstgöring. Av budgetära skäl har departementschefen emellertid ansett, att medel böra beredas för anställande av allenast en dylik befattningshavare med beräknad placering i 15:de lönegraden i löneplanen för extra ordinarie befattningshavare. Härigenom skulle närmast möjliggöras, att statssekreteraren och expeditionschefen kunde tilldelas vardera en amanuens i stället för, som nu vore fallet, en tillhopa. Kostnaderna skulle därvid uppgå till 3,888 kronor, med vilket belopp, avrundat till 4,000 kronor, såsom ovan nämnts anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare m. m. på grund härav ansetts böra ökas.

Ordinarie avlöningsstaten skulle i enlighet härmed erhålla följande utseende:

Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 121,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 33,500
Avlöande av en extra föredragande hos regeringsrätten, <i>förslagsanslag</i>	» 9,500

Förslagsanslag kronor 164,100.

Någon ändring i övergångsstaten har ej ifrågasatts.

Utskottet.

Med hänsyn till vad departementschefen anfört rörande det ökade behovet av arbetskrafter inom departementet, har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna det av departementschefen förordade förslaget till ordinarie avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932;

b) vid bifall härtill höja ordinarie förslagsanslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 189,500 kronor, med 4,000 kronor till 193,500 kronor.

2:o) **Försök att förbättra hållbarheten m. m. hos smör.** Under punkt 8 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till utförande genom centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet mejeriavdelning av försök i mejerier att förbättra hållbarheten m. m. hos smör anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 9,500 kronor.

Försök att förbättra hållbarheten m. m. hos smör.
[8.]

(Statsrådsprotokollet sid. 20—24.)

I skrivelse den 18 oktober 1929 har *styrelsen för skånska smörexportföreningen* hemställt, att medel måtte ställas till centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet förfogande för skyndsamt utförande genom anstaltens mejeriavdelning av försök i större skala i och för utrönande av tillverkningsmetod m. m., varigenom det svenska smörets hållbarhet kunde förbättras.

Lantbruksstyrelsen och styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet hava i avgivna utlåtanden tillstyrkt åtgärders vidtagande för utförande av den ifrågasatta försöksverksamheten. Centralanstaltens styrelse, som därvid överlämnat yttrande av professorn Nils Hansson och överassistenten E. Haglund, har i sitt utlåtande anført bland annat följande.

Med hänsyn till smörproduktionens stora betydelse för vårt lands jordbruk och den mindre gynnsamma ställning det svenska smöret för närvarande intoge på världsmarknaden, vore det en angelägenhet av stor vikt, att mera omfattande försök angående åtgärder till förbättrande av smörets hållbarhet än de, som hittills kunnat utföras vid centralanstaltens försöksmejeri, snarast komme till utförande. Ifrågavarande försök torde till väsentlig del böra förläggas till smörproducerande mejerier i olika delar av landet. För ifrågavarande försöksverksamhet krävdes emellertid såväl arbetskraft som ekonomiska resurser, och, då mejeriförsöksverksamheten vid centralanstalten redan vid sin nuvarande omfattning vore mycket knappt tillgodosedd med bådadera, förutsatte den föreslagna utvidgningen av försöksverksamheten ovillkorligen särskilt anslag för ändamålet.

I det av Hansson och Haglund avgivna yttrandet beräknades ifrågavarande kostnader för räkenskapsåret 1930/1931, därvid utvidgningen i försöksverksamheten beräknades kunna påbörjas först omkring den 1 september 1930, till sammanlagt 8,900 kronor. De sålunda beräknade kostnaderna ansåge styrelsen vara lämpligt avvägda. Skulle nu avsedda försöksverksamhet kunna bedrivas i tillfredsställande omfattning, syntes någon minskning av det beräknade kostnadsbeloppet icke kunna göras.

I likhet med lantbruksstyrelsen ansåge styrelsen det vara naturligt, att ifrågavarande utvidgade försöksverksamhet på mejeriområdet omhändrades av centralanstalten. Därvid borde anstalten naturligtvis söka samarbete med olika institutioner och enskilda, som vore verksamma inom mejerihanteringen. Vad särskilt anginge svenska smörprovningar, na, upprätthölle centralanstalten sedan lång tid tillbaka nära kontakt med denna institution, och beträffande nu föreslagna försöksverksamhet torde dylik samverkan komma att visa sig särskilt värdefull, när det gällde lagringsförsök med smör.

Kostnaderna för dylika försök under ett helt arbetsår ha av anstaltens styrelse beräknats till 9,500 kronor, därav lön åt en försöksassistent 6,300

kronor, försöksassistentens resor och traktamente 1,200 kronor, arbetshjälp vid försöken 500 kronor samt ersättning åt mejerierna 1,500 kronor.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

»Smörproduktionens stora betydelse för landets jordbruk gör det enligt min mening till en angelägenhet av synnerlig vikt, att det svenska exportsmörets konkurrenskraft på världsmarknaden stärkes. Åtgärder i syfte att förbättra smörets hållbarhet och andra egenskaper äro givetvis ägnade att gynnsamt påverka pris- och avsättningsförhållandena för exportsmöret. Jag finner det därför välbetänkt, att den genom centralanstaltens mejeriavdelning hittills bedrivna försöksverksamheten på nu föreslaget sätt utvidgas. Därigenom kunna de vid försöksverksamheten vunna resultaten under mejeriavdelningens ledning och tillsyn underkastas prövning vid praktisk mejeridrift i smörproducerande mejerier inom olika delar av landet. För att dessa praktiska mejeriförsök, vilka huvudsakligen böra avse smörets hållbarhet men jämväl torde få utsträckas att avse andra kvalitetsegenskaper hos smör, må kunna i största möjliga mån bliva fruktbärande för mejerihanteringen och smörexporten torde de, såsom lantbruksstyrelsen förordat, böra utföras under samarbete med svenska smörprovningarna. Jag har förvissat mig om, att från svenska smörprovningarnas sida stort intresse förefinnes för nu förevarande angelägenhet.»

Utskottet.

Otvivelaktigt äro åtgärder, som kunna vara ägnade att förbättra särskilt hållbarheten hos det svenska smöret, av stor betydelse för den svenska smörexporten. Utskottet anser därför i likhet med departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna att möjlighet bör beredas till — såsom med förslaget närmast avses — ett utprovande under praktiska förhållanden och i större skala av vissa utförda laboratorieförsök i sådant syfte. På sätt i ärendet framhållits lära sådana försök icke kunna komma till stånd utan anvisande för ändamålet av särskilt statsbidrag. På grund härav och då det av Kungl. Maj:t äskade beloppet icke föranleder någon utskottets erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må till utförande genom centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet mejeriavdelning av försök i mejerier att förbättra hållbarheten m. m. hos smör anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 9,500 kronor.

*Utbildnings-
kurser för
kontroll-
assistenten.
[26.]*

3:o) Utbildningskurser för kontrollassistenter. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 26 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till anordnande av utbildningskurser för kontrollassistenter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor.

4:o) **Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare.** Under punkt 27 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare.
[27.]

Riksdagen har under flera år anvisat anslag till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän samt från och med 1918 jämväl till dylika kurser för svinskötare. För ifrågavarande ändamål har i riksstaten för ett vart av budgetåren 1926/1929 uppförts ett extra reservationsanslag av 32,000 kronor. För vartdera av budgetåren 1929/1931 har medelsåtgången beräknats till 34,000 kronor, med vilket belopp anslaget för innevarande budgetår är uppfört.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en höjning från 34,000 kronor till 42,000 kronor av statens årliga bidrag, varigenom möjlighet skulle beredas att öka elevantalet från 80 till 100. Såsom skäl härför har anförts betydelsen av ifrågavarande kurser samt den rådande stora efterfrågan på utbildade ladugårdsförmän. På grund av beräknad reservation å 4,000 kronor å anslaget vid utgången av innevarande budgetår skulle medelsanvisningen för budgetåret 1931/1932 kunna inskränkas till 38,000 kronor.

Med hänsyn till önskvärdheten av att det ytterligare antal ladugårdsförmän, som befunnits erforderligt för att tillgodose det föreliggande behovet, må kunna utbildas, tillstyrker utskottet bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

5:o) **Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna.** Under punkt 28 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna.
[28.]

Till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna har riksdagen alltsedan 1918 anvisat anslag. Medelsbehovet har under ett vart av de senaste budgetåren beräknats till 6,000 kronor.

Med hänsyn till påräknad reservation å 2,000 kronor har emellertid anslagsanvisningen för budgetåret 1931/1932 ansetts kunna begränsas till 4,000 kronor.

Framställningen tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.
[29.]

6:o) **Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.** Under punkt 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 3,300 kronor.

Till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel har riksdagen alltsedan 1919 anvisat medel. Medelsbehovet har under ett vart av de senare budgetåren beräknats till 3,500 kronor. Med hänsyn till påräknad reservation har anvisningen av medel för budgetåret 1931/1932 ansetts kunna begränsas till 3,300 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 3,300 kronor.

Stuteriväsendet.
[36.]

7:o) **Stuteriväsendet.** Under punkt 36 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet, nu 692,000 kronor, med 108,000 kronor till 800,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 75—98.)

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 315 av herr *Andersson* i Stockholm har hemställts, att riksdagen vid beviljandet av anslaget till statens hingstdepåer och stuterier må höja anslaget, så att lönerna till extra stallbetjänter vid statens hingstdepåer kunna utgå efter i motionen angivna riktlinjer.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

I riksstaten för budgetåret 1930/1931 är för stuteriväsendet upptaget ett ordinarie förslagsanslag enligt följande beräkning:

Stuteriöverstyrelsen	kronor	42,100
Avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri	»	49,000
Avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri	»	101,000
Hästavelns befrämjande	»	499,900

summa för stuteriväsendet kronor 692,000.

I denna summa ingå jämväl kostnader för dyrtidstillägg.

I de av Kungl. Maj:t efter riksdagens beslut i anslagsfrågan den 27 juni 1930 fastställda avlöningsstaterna för stallpersonalen vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå (övrig personal) upptages avlöning till ordinarie stallbetjänt med 1,350 kronor jämte rätt till tre ålders-tillägg å 90 kronor efter 3, 6 och 9 år. Dessutom åtnjuter stallbetjänt

vissa förmåner in natura. Dessförinnan utgick den kontanta avlöningen till 1,050 kronor för år.

De under rubriken hästavelns befrämjande ingående behovsposterna fördela sig på följande sätt:

Hingstdeparernas och stuteriets verksamhet	kronor 237,400
Hästpremieringen	» 232,500
Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring	
av hästar	» 30,000
	kronor 499,900.

Enligt riksdagens beslut 1930, skulle från och med budgetåret 1930/1931 totalisatormedlen tagas i anspråk för bestridande av samtliga utgifter för stuteriväsendet. I anslutning härtill uppfördes i riksstaten inkomstiteln »totalisatormedel» till samma belopp som förslagsanslaget »stuteriväsendet». Totalisatormedlen, vilkas överskott förut tillförts reservationsanslaget till hästavelns befrämjande, skulle från och med budgetåret 1930/1931 i stället över förslagsanslaget »stuteriväsendet» tillföras en fond, från vilken utgifterna i fråga skulle direkt bestridas. Till denna fond skulle tillika läggas den vid utgången av budgetåret 1929/1930 förefintliga behållningen å reservationsanslaget till hästavelns befrämjande, dock först sedan av sagda behållning ett belopp av 385,000 kronor — därav 35,000 kronor avsågos till kapitalökning för länefonden för inköp av ädla avelston — avsatts till statsregleringsändamål för budgetåret 1930/1931.

Kungl. Maj:t har den 27 juni 1930 meddelat vissa med hänsyn till den sålunda förändrade ordningen för upptagande i riksstaten av anslagen till stuteriväsendet påkallade beslut, i vilket sammanhang åt den ovanberörda fonden givits benämningen »stuteriväsendets fond».

Bland de utgifter, som bestridas från anslagsposten hingstdeparernas och stuteriets verksamhet, ingå bland annat furage, bränsle, byggnads- och inventarieunderhåll, jordbrukets skötsel och extra personal för ridning och dressyr. Sistnämnda personal vid Flyinge utgöres för närvarande av 4 man under 12 månader av året och 1 man under 6 månader. Avlöningen utgör 100 kronor per man i månaden. Kostnaderna härför uppgå alltså för närvarande till 5,400 kronor.

Kungl. Maj:t har i nu förevarande framställning, som grundar sig på av stuteriöverstyrelsen framställt förslag i ämnet, icke ifrågasatt annan förändring i anslaget till stuteriväsendet än beträffande den häri ingående anslagsposten till *hästavelns befrämjande*. Kungl. Maj:t föreslår, att denna post, för närvarande upptagen till 499,900 kronor, höjes med 98,600 kronor. Av den sålunda ifrågasatta höjningen hänföra sig 2,600 kronor till hingstdeparernas och stuteriets verksamhet, nu 237,400 kronor. Återstoden av ökningen, som har avseende å hästpremieringen, föranledes av vissa

Kungl. Maj:ts
förslag.

föreslagna förändrade grunder för fördelningen mellan statsverket och hushållningssällskapen av kostnaderna härför. Vidare föreslår Kungl. Maj:t vissa ändringar i grunderna för fördelning mellan staten och anordnare i samband med kapplöpningar och travtävlingar av vadhållning medelst totalisator av därvid innehållna medel avseende att bereda anordnarna något större andel i totalisatormedlen än för närvarande.

Den föreslagna höjningen med 2,600 kronor av anslagsdelen för *hingstdepåernas och stuteriets verksamhet* är beroende på en ökning av utgifterna med 6,100 kronor samtidigt som inkomsterna upptagas till ett 3,500 kronor högre belopp. Berörda ökning faller uteslutande på Flyinge hingstdepå och stuteri samt avser huvudsakligast kostnaderna för furage, byggnads- och inventarieunderhåll, jordbrukets skötsel, bränsle samt extra personal för ridning och dressyr.

I fråga härom har *departementschefen* yttrat följande.

Den sålunda ökade kostnaden med 1,000 kronor för furage, vilken enligt stuteriöverstyrelsens uppgift beräknats med hänsynstagande till inträtt lägre pris på havre och uteslutande föranletts av ökat antal hästar — från 205 till 224, fölen oräknade — giver mig icke anledning till erinran. Likaså vill jag biträda förslaget om höjning med 2,000 respektive 1,000 kronor för byggnaders och inventariers underhåll, då såsom stuteriöverstyrelsen anför de oundgängliga kostnaderna för dessa ändamål under senare år uppgått till betydligt större belopp än som beräknats. Höjningen med 600 kronor i posten extra personal för ridning och dressyr avser att möjliggöra anställande under hela året av den av stallbetjänterna vid Flyinge, som för närvarande är anställd allenast under halva året. Då denna höjning sammanhänger med ökat personalbehov på grund av det ökade hästantalet, anser jag mig icke böra framställa erinran mot denna höjning. Stuteriöverstyrelsens utgiftsberäkning i fråga om hingstdepåernas och stuteriets verksamhet föranleder icke heller i övrigt erinran från min sida.»

Utgifter och inkomster vid hingstdepåerna och stuteriet — med undantag av stallpersonalens avlöning — äro i statsrådsprotokollet upptagna sålunda:

	Flyinge hingst- depå och stuteri kronor	Strömsholms hingstdepå kronor
Utgifter	198,865	70,000
Inkomster	48,865	18,000
Tillskott av statsmedel	150,000	52,000
Summa kronor	198,865	70,000.

Utöver de i ovan intagna tablå angivna beloppen å tillskott av statsmedel för hingstdepåerna och stuteriet, tillhopa 202,000 kronor, erfordras för budgetåret 1931/1932 enligt stuteriöverstyrelsens beräkning liksom under innevarande budgetår dels 8,000 kronor för rese- och traktamentspenningar och dels 30,000 kronor till hingst- och fölinköp, vadan sammanlagda medelsbehovet för hingstdepåernas och stuteriets verksamhet kommer att

uppgå till $(202,000 + 8,000 + 30,000 =)$ 240,000 kronor, innebärande en ökning i de för närvarande för ifrågavarande ändamål beräknade kostnaderna med ovanberörda belopp 2,600 kronor.

Den väckta motionen synes avse sådan höjning av ifrågavarande anslag, som erfordras för att bereda den vid Flyinge hingstdepå och stuteri anställda extra personalen för ridning och dressyr en avlöning motsvarande den lägsta för ordinarie stallbetjänter bestämda lönen med samma rätt till ålderstilllägg därå som tillkommer sistnämnda befattningshavare.

Motionen.

Beträffande de föreslagna *förändrade grunderna för fördelningen mellan statsverket och hushållningssällskapen av kostnaderna för hästpremieringen* torde först böra erinras om följande.

Enligt reglementet den 13 januari 1928 (nr 10) för den med statsmedel understödda hästpremieringen skulle med uteslutande statsmedel bestridas resekostnads- och traktamentersättning till ordförandena och de av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna i de fem hästpremieringsnämnderna ävensom kostnader för anskaffande av vissa blanketter m. m. Med statsmedel och inom underdistrikten tillskjutna medel gemensamt bekostades penningpris och skådepenningar samt inlösen av frisedlar. Härvid skulle iakttagas, att av statsmedel ej finge för sådana premier användas mera än för samma ändamål tillskjutits inom underdistriktet, så framt icke Kungl. Maj:t, där i visst fall särskilda omständigheter föreläge, på framställning av stuteriöverstyrelsen annorlunda bestämde. Det rum, som härmed lämnats öppet för undantag från den eljest tillämpade grundregeln, att statens bidrag icke borde överstiga underdistriktets, hade tillkommit för att något rikligare understöd av statsmedel skulle kunna medgivas, där hushållningssällskapen icke vore i tillfälle att tillskjuta så stora anslag, som hästavelns tillstånd inom orten borde föranleda.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att beloppet av det bidrag till penningpris, skådepenningar och inlösen av frisedlar, som vederbörande underdistrikt skulle för varje års hästpremieringar tillskjuta, skall uppgå till minst tre tiondelar av det belopp, som erfordras för gäldande av samtliga dylika premier, vilka vid nästföregående års besiktningsmöten inom underdistriktet beslutats skulle utgå för då uppvisade hästar, samt att anvisandet av minst ett så stort bidrag skulle utgöra ett oefftergivligt villkor för att staten sedermera skulle träda hjälpande emellan med att — i mån av tillgängliga medel — anvisa extra premieringsanslag till prisbelönande av hästar, för vilka penningpris icke kunnat utgå av brist på ordinarie medel.

Kungl. Maj:ts förslag.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

»Det torde vara otvivelaktigt, att hästavelns fortbestand och utveckling i hög grad är beroende av det intresse och den livaktighet, som de olika sällskapen kunna utveckla i fråga om den för främjande härav betydelsefulla hästpremieringen. Hushållningssällskapens förmåga härutinnan torde dock vara i hög grad avhängig av sällskapens ekonomiska möjligheter. Vad i ärendet anförts giver vid handen, att hushållningssällskapens utgifter för hästpremieringen uppgå till avsevärda belopp. I betraktande därtill av den omfattande verksamhet i övrigt till jordbrukets fromma, som hushållnings-

sällskapen hava att med sina i allmänhet förhållandevis begränsade tillgångar bedriva, synes det mig böra vara till direkt gagn för hästaveln, att sällskapen beredas ett proportionsvis något högre bidrag för bestridande av med hästpremieringen förenade kostnader än för närvarande är fallet. Det av stuteriöverstyrelsen i sådant avseende framställda förslaget finner jag ägnat att kunna godtagas, helst som därav föranledda ytterligare kostnader enligt utredningen i ärendet kunna beredas av totalisatormedel. Jag delar även stuteriöverstyrelsens uppfattning, att det för upprätthållande av den enskilde uppfödarens intresse för hästaveln är av betydelse, att premier kunna så vitt möjligt utdelas i samtliga de fall, då sådana pris befinnas kunna få utgå. Enligt av stuteriöverstyrelsen till mig meddelad uppgift utgjorde det sammanlagda beloppet vid 1930 års premieringar av penningpris, skädepenningar samt inlösen av frisedlar för alla därmed premierade hästar 455,047 kronor. Räknat efter de ifrågasatta ändrade grunderna skulle statens bidrag för samma tid belöpt sig till 328,847 kronor, innefattande en ökning i det i anslaget till hästpremieringen för närvarande till penningpris beräknade beloppet med $(328,847 - 192,000 =) 136,847$ kronor. Då jag emellertid anser, att någon närmare erfarenhet bör vinnas om, huru kostnaderna i verkligheten komma att gestalta sig, innan en höjning till så stort belopp som det angivna företages i det förevarande ordinarie anslaget, vill jag föreslå en nedsättning i utgiftsberäkningen med i runt tal 40,000 kronor. Anslagsökningen för ändamålet skulle i varje fall belöpa till i avjämnat tal 96,000 kronor. Då anslaget till hästpremieringen i dess helhet för närvarande är upptaget till 232,500 kronor, skulle detta anslag, med karaktär av förslagsanslag, sålunda uppföras med $(232,500 + 96,000 =) 328,500$ kronor.»

Rörande de ifrågasatta ändrade *grunderna för beräkning av statsverket tillkommande andel i innehållna belopp vid vadhållning medelst totalisator* må erinras om följande.

Genom kungörelse den 4 maj 1923 (nr 87) angående anordnande av vadhållning medelst s. k. totalisator har Kungl. Maj:t förordnat, att tillstånd till dylik vadhållning kan meddelas förening eller annan sammanslutning, som har till ändamål att för hästavelns befrämjande hålla offentliga kapplöpningar eller travtävlingar, under villkor, bland andra, att vinsten av totalisatorn, med av Kungl. Maj:t bestämt skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för att användas till understöd av landets hästavel.

Sedermera har Kungl. Maj:t ärligen genom särskilda brev angående tillstånd att i samband med hästtävlingar anordna vadhållning medelst totalisator föreskrivit, att av de insatser, som gjordes för deltagande i vadhållningen, tjugo procent skulle innehållas och fördelas mellan statsverket och anordnarna av tävlingarna enligt vissa av Kungl. Maj:t bestämda grunder.

Dessa grunder innefatta, att vid en total omsättning av 10,000 kronor berörda 20 procent fördelas så, att staten erhåller 500 kronor och anordnaren 1,500 kronor. Vid ökad omsättning stiger statens andel i förhållande till anordnarnas så, att vid 100,000 kronors omsättning statens andel uppgår till 9,500 kronor och anordnarnas till 10,500 kronor. Vid en omsättning av 110,000 kronor äro statens och anordnarnas andelar lika eller 11,000 kronor. Vid en omsättning av 210,000 kronor, varvid statens andel belöper sig till 29,400 kronor och anordnarnas till 12,600 kronor, upphör anordnarnas andel att ökas.

Ändringarna avse att fördelningen av totalisatorvinsterna mellan staten och anordnarna i stället borde ske efter den grund, att anordnarnas andel visserligen i erforderlig mån ökades, då omsättningssummorna rörde sig kring medelmåttiga belopp, men att progressionen skulle avtaga vid högre omsättningar och att intresset för anordnarna att medverka till uppnående av höga omsättningsbelopp därför skulle upphöra på ungefär samma stadium som för närvarande. Härigenom skulle de sammanslutningar, vilkas tävlingar hade jämförelsevis mindre publikfrekvens, bliva proportionsvis något mera gynnade än de, som under alla förhållanden på grund av stor anslutning från allmänhetens sida uppbure stora andelsbelopp.

Sålunda skulle anordnarnas vinstandelar höjas med 1,100—1,900 kronor, då omsättningssummorna utgjorde 40,000—120,000 kronor, samt med 1,000 kronor, när omsättningen belöpte sig till 120,000—170,000 kronor. Detta innebär att anordnarens andel till en början skulle stiga hastigare än enligt gällande grunder så att denna vid en omsättning av 110,000 kronor skulle utgöra 12,300 kronor under det statens andel uppginge till 9,700 kronor. Vid 120,000 kronors omsättning vore statens andel 11,500 kronor och anordnarens 12,500 kronor. Från och med en omsättning av 130,000 kronor började statens andel att överstiga anordnarens andel. Vid detta omsättningsbelopp utgjorde statens andel 13,300 kronor och anordnarens 12,700 kronor. Vid en omsättning av 170,000 kronor, då statens andel vore 20,800 kronor och anordnarens 13,200 kronor, upphörde anordnarens andel att stiga. Vid 270,000 kronors omsättning vore statens andel 40,800 kronor och anordnarens 13,200 kronor.

Departementschefen har beträffande förevarande spörsmål anført följande.

»Rörande de ifrågasatta ändrade grunderna för fördelning mellan staten och anordnare i samband med kapplöpningar och travtävlingar av vadhållning medelst totalisator av därvid innehållna medel har i ärendet anført, att den inkomst av totalisatormedel, varav sammanslutning av här ifrågavarande slag med tillämpning av nu gällande fördelningsgrunder kommit i åtnjutande, i vissa fall ej varit tillräcklig. Sålunda skulle sammanslutningarnas kostnader för anordnande av totalisatorspelet jämte kostnaderna för själva löpningarna i vissa fall icke hava täckts av tillgängliga inkomster jämte anordnarnas andel av totalisatormedlen. Stuteriöverstyrelsen har därtill framhållit, hurusom på grund av de stora kostnader, som anordnarna hade att vidkännas för tillhandahållande av pris åt tävlande och för tävlingarnas administrerande sammanslutningarnas nuvarande ekonomiska läge innebure en ganska avsevärd begränsning i dessas förmåga att verka för hästavelns befrämjande. Vid angivna förhållanden synes mig skäl tala för att ifrågavarande sammanslutningar erhålla en något större andel, än för närvarande är fallet, av de medel, som innehållas vid totalisatorspel av här ifrågavarande slag. De hörda myndigheterna hava anført, att statens inkomst av totalisatormedel även efter den ifrågasatta ändringen kunde beräknas bliva tillräcklig för bestridande av de utgifter, som äro avsedda att täckas med förevarande anslag till stuteriväsendet. Stuteriöverstyrelsen har i det sammanhanget jämväl uttalat, att som en följd av den föreslagna förändringen säkerligen någon begränsning skulle kunna

ske i de anspråk på statsunderstöd, som ifrågavarande sammanslutningar ej sällan i andra sammanhang framställde. Enligt av stuteriöverstyrelsen till mig lämnade uppgifter har statens vinstandel i totalisatormedlen 1930 uppgått till icke mindre än 950,405 kronor mot för samma år beräknade 700,000 kronor. Skulle de nu ifrågasatta grunderna hava tillämpats för 1930, skulle statens andel — enligt samma uppgifter — i varje fall belöpt sig till 836,859 kronor. I betraktande av att ett bifall till stuteriöverstyrelsens förslag i förevarande avseende torde vara ägnat att i viss mån befordra det med totalisatormedlen avsedda ändamålet, hästavelns befrämjande, kan jag ansluta mig till samma förslag, vilket statskontoret icke heller velat motsätta sig.»

Anslagsposten till *understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring av hästar* har upptagits med oförändrat belopp 30,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag skulle för de under rubriken hästavelns befrämjande hänförliga behovsposterna beräknas följande belopp:

Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	kronor	240,000
Hästpremieringen, förslagsvis	»	328,500
Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring av hästar	»	30,000
förlagsvis kronor		598,500.

Vid bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit skulle de för stuteriväsendet i dess helhet erforderliga anslagsposterna bliva:

Stuteriöverstyrelsen, förslagsvis	kronor	42,100
Avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri, förlagsvis	»	49,000
Avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri, förlagsvis	»	101,000
Hästavelns befrämjande, förslagsvis	»	598,500
Summa förlagsvis kronor		790,600.

Till sist nämnda belopp, 790,600 kronor, skulle alltså utgifterna för stuteriväsendet för budgetåret 1931/1932 beräknas. Dessa utgifter skulle alltså jämt direkt bestrides från stuteriväsendets fond.

Vad angår finansieringen av förenämnda utgifter för stuteriväsendet eller med andra ord medelstillförseln till stuteriväsendets fond, har chefen för jordbruksdepartementet erinrat, att chefen för finansdepartementet vid anmälan av inkomstberäkningen för budgetåret 1931/1932 förordat upptagande av inkomstiteln »totalisatormedel» till belopp, motsvarande vad som kunde påräknas komma att under budgetåret verkligen inflyta i form av dylika inkomster, eller 800,000 kronor. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av fråga under sjunde huvudtiteln om anslag till bankinspektionen anfört i avseende å de principer, som från och med nästkommande budgetår föreslås att tillämpas beträffande specialbudgeter

av här ifrågavarande art, har chefen för jordbruksdepartementet ansett, att förevarande förslagsanslag »stuteriväsendet» — över vilket anslag totalisator-medlen tillföras stuteriväsendets fond — borde för budgetåret 1931/1932 uppföras till enahanda belopp som nyss nämnda inkomstpost eller 800.000 kronor.

Utskottet anser sig på i ärendet anförda skäl böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i vad rör den föreslagna höjningen med 2,600 kronor i anslaget till hingstdepåerna och stuteriet.

Utskottet.

Beträffande den väckta motionen har såsom jämväl däri erinrats försvarsverkens civila personals förbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning om den i motionen avsedda löneförbättringen för den vid Flyinge hingstdepå och stuteri anställda extra personalen för ridning och dressyr. Enligt vad utskottet inhämtat anställes ifrågavarande personal — i mån av behov och i den utsträckning för ändamålet anvisade medel därtill lämna tillgång — genom kontraktsöverenskommelse med chefen för hingstdepåen och stuteriet med fyra månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Med hänsyn härtill och då frågan genom förenämnda framställning gjorts till föremål för Kungl. Maj:ts prövning finner utskottet, som för övrigt icke anser sig böra ingå på ett bedömande av skäligheten av de nu utgående avlöningsförmånerna, motionen icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Med avseende å den föreslagna höjningen i premieringsanslaget vill utskottet erinra, att utskottet i sitt den 6 mars 1930 avgivna, av riksdagen härutinnan godkända utlåtande (nr 2) i anledning av vissa i 1930 års statsverksproposition under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner i punkt 8 framhållit angelägenheten av att vid dispositionen av tillgängliga totalisatormedel i främsta rummet hölles i sikte, att hästavelns skäliga behov tillgodosåges, i vilket avseende utskottet icke kunde undertrycka den meningen, att, av vunnen erfarenhet att döma, härför kunde och borde disponeras ett större belopp än hittills varit fallet. Då det nu visat sig, att de av staten och underdistrikten enligt det gällande premieringsreglementet gemensamt anslagna medlen äro otillräckliga för beredande av penningpris för samtliga enligt reglementet därtill berättigade hästar samt att det för de flesta hushållningssällskap är uteslutet att kunna öka sina anslag till hästpremieringarna, synes det utskottet befogat, att staten på sätt Kungl. Maj:t föreslagit lämnar ökade bidrag för ändamålet.

Tillämpningen av nu gällande grunder för fördelning mellan staten och anordnare i samband med kapplöpningar och travtävlingar av vadhållning medelst totalisator av därvid innehållna medel har, enligt vad i ärendet blivit upplyst, föranlett, att den sammanslutning av här ifrågavarande slag tillkommande andel av dylika medel jämte övriga tillgängliga inkomster i vissa fall ej varit tillräckliga för att täcka sammanslutningarnas kostnader för anordnande av totalisatorspelet och kostnaderna för löpningarna. Vid sådant förhållande synes utskottet icke oskäligt, att anordnarna erhålla en något

ökad andel av inflytande totalisatormedel. Vad departementschefen härutinnan ifrågasatt föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med avslag å motionen II: 315 höja ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet, nu 692,000 kronor, med 108,000 kronor till 800,000 kronor.

*Befrämjande
i allmänhet
av nötboskaps-
aveln.*

8:o) **Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln med oförändrat belopp, 273,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln med oförändrat belopp, 273,000 kronor.

*Understöd åt
kontroll-
förenings-
verksamhet.*

9:o) **Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för understöd åt kontrollföreningsverksamhet med oförändrat belopp, 90,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för understöd åt kontrollföreningsverksamhet med oförändrat belopp, 90,000 kronor.

*Befrämjande
i allmänhet
av svinaveln.*

10:o) **Befrämjande i allmänhet av svinaveln.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av svinaveln med oförändrat belopp, 60,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av svinaveln med oförändrat belopp, 60,000 kronor.

*Avkastnings-
bedömning
rörande avels-
svin.*

11:o) **Avkastningsbedömning rörande avelssvin.** Med tillstyrkan av bifall till den av Kungl. Maj:t under punkt 40 gjorda framställningen hemställer utskottet,

[40.]

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, för anordnande av avkastningsbedömning rörande avels-svin anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 33,000 kronor.

12:o) **Svinräkning.** Under punkt 41 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande under 1931 av en allmän svinräkning anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 7,000 kronor. Svinräkning.
[41.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 105—108 i statsrådsprotokollet.

I proposition nr 33 till 1930 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna i propositionen angivet förslag rörande anordnande årligen av representativa jordbruksräkningar för inhämtande av statistiska uppgifter angående den odlade jordens användning samt kreatursantalet, inbegripet jämväl svin. Avsikten med dessa räkningar var att möjliggöra ett bedömande av de förändringar, som i förevarande avseende inträffat mellan de vart femte år återkommande allmänna jordbruksräkningarna. Bearbetningen av materialet, vars insamlande förutsattes skola ske kostnadsfritt genom hushållningssällskapen, skulle verkställas av statistiska centralbyrån i anslutning till dess allmänna verksamhet. För bestridande av de ökade kostnader, som på grund härav skulle uppkomma för centralbyrån, höjde riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t det å sjunde huvudtiteln upptagna anslaget till avlöning åt icke-ordinarie befattningshavare i statistiska centralbyrån med 5,500 kronor.

I samband med ifrågavarande proposition förehade jordbruksutskottet två inom riksdagen väckta motioner avseende anordnande av speciella svinräkningar för erhållande av en ingående kännedom om svinstammen i landet.

I enlighet med jordbruksutskottets förslag biföll riksdagen (R. skr. nr 238) Kungl. Maj:ts ovanberörda proposition nr 33 samt anvisade i anledning av de väckta motionerna för anordnande hösten 1930 av en allmän svinräkning i enlighet med i jordbruksutskottets utlåtande angivna grunder för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 30,000 kronor.

Kungl. Maj:t har *dels* den 16 maj 1930 i anslutning till innehållet i den förenämnda av riksdagen bifallna propositionen utfärdat reglemente (nr 125) angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik, *dels ock* den 27 juni 1930 utfärdat kungörelse (nr 302) angående uppgifter för svinräkning år 1930. Enligt denna kungörelse skulle räkningen avse antalet svin inom Svealand och Götaland den 15 september 1930. Uppsamlandet av uppgifterna skulle ske genom vederbörande magistrat, stadsstyrelse, landsfiskal eller polisuppsyningsman.

Statistiska centralbyrån och *lantbruksstyrelsen* — vilka av Kungl. Maj:t anmodats att gemensamt verkställa utredning rörande frågan, huruvida svinräkningar även framdeles och närmast under 1931 lämpligen borde anordnas

— hava i gemensam skrivelse den 26 november 1930 avgivit yttrande i sådant avseende. Härav inhämtas bland annat följande.

Vid den allmänna svinräkningen inom Svea- och Götaland den 15 september innevarande år, erhöles uppgifter från omkring 300,000 svinägare. Preliminära resultat från densamma offentliggjordes av statistiska centralbyrån den 29 nästföljande september. Bearbetningen vore för närvarande i huvudsak avslutad, och kostnaderna för den härmed sysselsatta personalens avlöning (exklusive dyrtidstillägg) torde icke komma att överskrida 7,000 kronor.

Under 1930 hade emellertid verkställts även en partiell svinräkning i samband med den s. k. representativa jordbruksräkningen den 15 juli. Då dylika räkningar enligt Kungl. Maj:ts reglemente den 16 maj 1930 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik vore avsedda att upprepas varje år, och behovet av årliga, allmänna svinräkningar därför nära sammanhänge med frågan, huruvida genom de representativa räkningarna en tillräckligt säker kännedom kunde vinnas angående förändringarna i svinstockens storlek, torde en jämförelse mellan resultaten från de båda under år 1930 verkställda svinräkningarna här böra anställas.

Enligt den representativa räkningen skulle svinstammen den 15 juli inom de undersökta länen uppgå till 1,447,000 djur, medan den allmänna räkningen för den 15 september givit ett resultat av 1,679,000 djur. Ökningen från den 15 september 1927 var i förra fallet endast 137,000 djur (10.4 procent) emot i senare fallet 369,000 djur (28.2 procent). Den betydande differensen mellan de båda resultaten torde i huvudsak kunna förklaras av den olika tidpunkten, vilket ytterligare bekräftades därav, att den allra största delen av ökningen mellan 1927 och 1930 års senare räkning fölle på grisar under tre månader, vilka fått sitt antal ökat med icke mindre än 239,000, eller 46 procent. Det syntes därför sannolikt, att en mycket stark ökning av svinstammen ägt rum just under tiden närmast före den 15 september 1930.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Även om betydelsen av allmänna svinräkningar icke får överskattas, torde dock nyttan därav i vissa icke oviktiga avseenden vara obestridlig. Statistiska centralbyrån och lantbruksstyrelsen hava ock uttalat, att sådana räkningar så mycket mindre kunde anses överflödiga, som genom dessa erhöles mera detaljerade och säkrare uppgifter än genom de partiella räkningarna. I allt fall synes mig gagnet av allmänna svinräkningar i avsevärd grad vara beroende därav, att dylika räkningar med vissa mellanrum återupprepas, så att ett statistiskt material, som belyser förhållanden utveckling från tid till annan, kan erhållas. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att anslag för en allmän svinräkning beredes jämväl för budgetåret 1931/1932. Denna svinräkning synes mig böra verkställas i samma omfattning och enligt i huvudsak samma grunder som motsvarande räkning hösten 1930. Materialets bearbetning torde ock liksom 1930 böra ske genom statistiska centralbyråns försorg. Under nu angivna förutsättningar skulle enligt vad ämbetsverken anfört ett till 7,000 kronor begränsat anslag vara tillräckligt för budgetåret 1931/1932.»

Då utskottet icke förbiser det värde, som räkningar av här ifrågavarande slag kunna hava bland annat med hänsyn till den möjlighet, som därigenom beredes att följa förhållanden utveckling å förevarande område under olika tidsperioder, finner sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning. *Utskottet.*

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må för anordnande under 1931 av en allmän svinräkning anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 7,000 kronor.

13:o) **Fåravelns befrämjande.** Under punkt 42 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska ordinarie reservationsanslaget till fåravelns befrämjande, nu 24,000 kronor, med 4,000 kronor till 20,000 kronor. *Fåravelns befrämjande. [42.]*

Medelsbehovet för ändamålet har under senare åren beräknats till 30,000 kronor. Vid fastställandet 1927 av anslagsbeloppet till 24,000 kronor räknades med en reservation den 30 juni 1927 å anslaget av 6,000 kronor. Ehuru anslaget under ett vart av de tre budgetåren 1927/1930 uppförts med allenast 24,000 kronor, har sagda reservation icke förbrukats utan i stället ökats, så att densamma den 30 juni 1930 uppgick till drygt 10,000 kronor. Med hänsyn till den sålunda förefintliga behållningen har anslaget för nästkommande budgetår ansetts kunna nedsättas till 20,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till fåravelns befrämjande, nu 24,000 kronor, med 4,000 kronor till 20,000 kronor.

14:o) **Getavelns befrämjande.** Med tillstyrkan av bifall till den av Kungl. Maj:t under punkt 43 gjorda framställningen hemställer utskottet, *Getavelns befrämjande. [43.]*

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, till getavelns befrämjande anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

15:o) **Fjäderfäavelns befrämjande.** Med tillstyrkan av bifall till den av Kungl. Maj:t under punkt 44 gjorda framställningen hemställer utskottet, *Fjäderfäavelns befrämjande. [44.]*

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, till fjäderfäavelns befrämjande anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 40,000 kronor.

*Biskötselns
befrämjande.*

16:o) **Biskötselns befrämjande.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för biskötselns befrämjande med oförändrat belopp, 10,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för biskötselns befrämjande med oförändrat belopp, 10,000 kronor.

*Ordnad bok-
föring vid
mindre jord-
bruk m. m.*

[56.]

17:o) **Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m.** Under punkt 56 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk har riksdagen årligen från och med 1912 anvisat anslag. Villkoren för erhållande av dylika bidrag äro fastställda i kungörelsen den 31 december 1915 (nr 599) med däri genom kungörelsen den 10 december 1920 (nr 825) gjord ändring. Statsbidrag utgår för varje bokföringsbyrå med *dels* visst belopp till byråns driftkostnad, *dels* visst belopp för varje upprättat bokslut för vissa jordegendomar och *dels* visst belopp för varje upprättat räkenskapsutdrag efter bokslut. Dessa räkenskapsutdrag bearbetas genom lantbruksstyrelsens försorg till räntabilitetsberäkningar, och kostnaderna härför gäldas från ifrågavarande anslag. Från och med budgetåret 1924/1925 har riksdagen härjämte beviljat medel till åstadkommande medelst särskilda produktionskostnadsundersökningar av material för en grundligare analys av jordbruksdriftens räntabilitet.

Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål, som för budgetåret 1929/1930 uppskattats till 30,000 kronor, har för innevarande budgetår beräknats till 37,000 kronor. Det ökade medelsbehovet hänför sig därtill, att från och med sistnämnda budgetår bland de undersökningar rörande bokföring vid mindre jordbruk, som avses med ifrågavarande anslag, skulle inbegripas ett vidgat antal sådana egnahemsjordbruk, för vilkas bildande lån erhållits från egnahemslånefonden. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t den 21 november 1930 utfärdat kungörelse (nr 397) angående utsträckt tillämpning av ovanberörda kungörelse den 31 december 1915 (nr 599). Med hänsyn till beräknad reservation av 11,000 kronor anvisade riksdagen för budgetåret 1930/1931 ett belopp av 26,000 kronor.

För budgetåret 1931/1932 uppskattas medelsbehovet till 39,500 kronor, vilket belopp med 2,500 kronor överstiger det för innevarande budgetår beräknade. Härav betingas 2,000 kronor av bokföringsresultatens statistiska bearbetning och tryckning beträffande nytillkommande egnahemsjordbruk, för vilket ändamål på sätt framgår av nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag (sid. 218) något belopp icke ansetts erforderligt förrän för budgetåret 1931/1932. Återstående ökning å 500 kronor beror därpå, att

statsbidraget till själva bokföringskostnaderna i år beräknats något högre än i fjol. Sålunda beräknas sagda bidrag i år till i genomsnitt 25 kronor, mot det att bidraget i fjol beräknades till 20 kronor per egnahemsjordbruk. I betraktande av en å anslaget den 30 juni 1931 sannolikt tillgängliga reservation, vilken uppskattats till ungefär 9,500 kronor, skulle för budgetåret 1931/1932 krävas en medelsanvisning av 30,000 kronor.

Framställningen föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

18:o) **Jordbrukskonsulenter.** Under punkt 57 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under 1931 av högst 59 jordbrukskonsulenter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 300,800 kronor.

Jordbrukskonsulenter.
[57.]

Såsom bidrag till avlönande av jordbrukskonsulenter har riksdagen från och med år 1908 årligen å extra stat beviljat anslag, vilkas belopp småningom ökats. För budgetåret 1929/1930 anvisades för ändamålet ett extra förslagsanslag av 281,000 kronor, avsett till avlönande under 1929 av högst 56 jordbrukskonsulenter. För att möjliggöra anställande av ytterligare tre jordbrukskonsulenter beviljade riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t för budgetåret 1930/1931 ett till 297,000 kronor förhöjt anslag.

Den föreslagna höjningen av anslagsbeloppet å 3,800 kronor är beroende på nytillkommande ålderstillägg åt de redan nu med statsbidrag avlönade jordbrukskonsulenterna.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må såsom bidrag till avlönande under 1931 av högst 59 jordbrukskonsulenter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 300,800 kronor.

19:o) **Vandringsrättare.** Under punkt 58 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under kalenderåret 1931 av vandringsrättare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 123,000 kronor.

Vandringsrättare.
[58.]

Såsom bidrag till avlönande av vandringsrättare i Dalarna och Norrland anvisade riksdagen första gången anslag å extra stat för 1912. Sedermera beviljades anslag för anställande av vandringsrättare även i övriga delar av landet. För vart och ett av kalenderåren 1927—1929 har beräknats bidrag

till envar av 76 vandringsrättare med 1,500 kronor eller tillhopa 114,000 kronor samt för kalenderåret 1930 till envar av 80 vandringsrättare med likaledes 1,500 kronor eller tillhopa 120,000 kronor. Anslaget har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppförts med sistnämnda belopp.

Enligt kungörelsen den 19 augusti 1921 (nr 514) angående statsbidrag till avlönande av vandringsrättare kan hushållningssällskap, i den mån anslagna medel därtill lämna tillgång, för dylikt ändamål erhålla statsbidrag med 1,500 kronor för år räknat till varje vandringsrättare under villkor, bland andra, att vandringsrättares kontanta grundlön utgör minst 2,000 kronor för år samt att såväl skillnaden mellan statsbidraget och grundlönen som ock den avlöning därutöver, inberäknat ålderstillägg och dyrtidstillägg, som må finnas påkallad, ävensom rese- och traktamentsersättning bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest.

Kungl. Maj:t har den 23 maj 1930 beviljat statsbidrag till anställande dels för hela kalenderåret 1930 av 79 vandringsrättare, dels ock för senare halvåret 1930 av ytterligare en dylik befattningshavare eller tillhopa 80 vandringsrättare.

Den av Kungl. Maj:t nu ifrågasatta höjningen av anslaget från 120,000 kronor med 3,000 kronor till 123,000 kronor är avsedd att möjliggöra anställande av ytterligare två vandringsrättare. Såsom skäl härför har anförts den betydelse ifrågavarande institution har för landets jordbruk samt att nuvarande antalet vandringsrättare icke täckte behovet.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts framställning icke föranleder någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till avlönande under kalenderåret 1931 av vandringsrättare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 123,000 kronor.

Utbildningskurser för vandringsrättare.
[59.]

20:o) **Utbildningskurser för vandringsrättare.** Under punkt 59 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande under 1932 av utbildningskurser för vandringsrättare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 3,400 kronor.

Till utbildningskurser för vandringsrättare har sedan länge anvisats statsmedel. För budgetåret 1929/1930 utgår för ändamålet ett extra reservationsanslag av 6,500 kronor, avsett att användas dels till anordnande under kalenderåret 1931 av tre kurser efter en beräknad kostnad av 1,700 kronor för varje kurs, dels ock till täckande av brist å anslaget.

För kurser av ifrågavarande slag har Kungl. Maj:t den 24 november 1922 meddelat bestämmelser. Vartannat år pläga tre och vartannat år två kurser hållas. Under år 1932 skulle två kurser hållas, och medelsbehovet härför skulle alltså uppgå till $2 \times 1,700$ kronor eller 3,400 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer fördenskull,

Utskottet.

att riksdagen må för anordnande under 1932 av utbildningskurser för vandringsrättare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 3,400 kronor.

21:o) **Täckdikningsförmän.** Under punkt 60 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att 1) såsom bidrag till avlönande under 1931 av täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 31,000 kronor; 2) godkänna av departementschefen tillstyrkt ändring rörande grunderna för bidragets bestämmande. Täckdikningsförmän.
[60.]

(Statsrådsprotokollet sid. 165—171.)

På framställning av Kungl. Maj:t (IX H. T. 1921 p. 32) anvisade riksdagen år 1921 för första gången anslag såsom bidrag till anställande hos hushållningssällskapen av täckdikningsförmän. Därvid beslöt riksdagen, att bidrag skulle få utgå med högst hälften av det sådana förmän tillerkända årsarvode, dock ej för någon med mer än 300 kronor, samt under de villkor i övrigt Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva. Vid anslagsanvisningen 1921 beräknades antalet behövliga täckdikningsförmän till omkring 100, dessas årsarvode från vederbörande hushållningssällskap till 600 kronor och statens bidrag till 300 kronor per täckdikningsförmän. Anslagsbehovet angavs till 30,000 kronor; och anvisade 1921 års riksdag dels å tilläggsstat för 1921 sagda belopp, dels ock å extra stat för 1922 enahanda belopp.

Den 28 oktober 1921 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 634) angående statsbidrag till avlönande av täckdikningsförmän. Däri stadgas, bland annat, att statsbidrag beräknas efter två kronor 50 öre för varje förrättningsdag eller för förrättning erforderlig resdag inom Norrland och Dalarna samt två kronor för varje förrättnings- eller resdag inom landet i övrigt men må ej för någon täckdikningsförmän överstiga hälften av förmannen tillerkänt årsarvode och ej heller ett belopp av 300 kronor för år (2 §). För innevarande budgetår har anslaget å riksstaten uppförts med 28,000 kronor; och har Kungl. Maj:t den 25 juli 1930 härav såsom statsbidrag för 1930 anvisat 27,893 kronor 75 öre.

Den ifrågasatta ändringen rörande grunderna för bestämmande av statsbidraget till täckdikningsförmän innebär i huvudsak, att dylikt bidrag skulle beräknas enligt enahanda grunder för landet i dess helhet samt — med hänsyn bland annat till täckdikningens karaktär av säsongarbete — utmätas oberoende av huruvida årsarvode blivit förmannen tillerkänt. Bidraget skulle sålunda utgå med två kronor för varje förrättningsdag eller för förrättning erforderlig resdag, dock att detsamma ej skulle för någon täckdikningsförmän få överstiga ett belopp av 300 kronor för år. Kungl. Maj:t.

Vidkommande anslagsbehovet för år 1931 har departementschefen förordat en höjning med 3,000 kronor av det för år 1930 anvisade anslagsbeloppet, 28,000 kronor eller till 31,000 kronor.

Utskottet. Utskottet anser sig böra förorda de av departementschefen tillstyrkta ändrade grunderna för statsanslagets bestämmande. På grund härav och då det beräknade anslagsbehovet icke föranleder någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) såsom bidrag till avlönande under 1931 av täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 31,000 kronor;

2) godkänna den av departementschefen tillstyrkta ändringen rörande grunderna för bidragets bestämmande.

Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän. 22:o) **Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.** Enligt anmälan i punkt 61 kan medelsbehovet till bestridande under budgetåret 1931/1932 av kostnader för anordnande av utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän täckas av reservation å tidigare för ändamålet anvisade anslag, vadan medelsanvisning för nämnda budgetår icke erfordras. Detta har utskottet härigenom velat för riksdagen

[61.]

omförmäla.

Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden. 23:o) **Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden.** Under punkt 62 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förvaltningsbidrag för 1931 till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 75,000 kronor.

[62.]

På framställning av Kungl. Maj:t medgav 1921 års riksdag (prop. nr 181; R. skr. nr 284), att såsom ersättning till hushållningssällskapen för deras kostnader med avseende å den statsunderstödda täckdikningen finge årligen utgå så kallat förvaltningsbidrag med högst 92,000 kronor. Enligt detta medgivande utgår sådant bidrag dels med 20 kronor för varje med täckdikningslån understött företag, dels ock med 3 procent av under året beviljade lån. Förvaltningsbidragen hava till och med budgetåret 1929/1930 utgått ur täckdikningslånefonden. Då det icke syntes lämpligt, att fondens kapitalmedel sålunda disponerades för direkta utgifter, anvisade 1930 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (IX H. T. p. 62) för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag å 60,000 kronor för utbetalning av förvaltningsbidrag under år 1930.

Den ifrågasatta anslagsökningen å 15,000 kronor sammanhänger med den från och med 1930 medgivna räntefriheten under de två första åren å lån

från täckdikningslånefonden, vilken frihet beräknats komma att göra sig märkbar i form av ökad efterfrågan å lån med motsvarande ökning i anspråken på förvaltningsbidrag.

Då anslagsberäkningen icke giver utskottet anledning till erinran får utskottet hemställa, Utskottet.

att riksdagen må till förvaltningsbidrag för 1931 till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 75,000 kronor.

24:o) Svenska mosskulturföreningen. Under punkt 67 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska mosskulturföreningen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 104,000 kronor. Svenska moss-
kultur-
föreningen.
[67.]

(Statsrådsprotokollet sid. 181—196.)

Riksdagen har från och med 1890 årligen å extra stat anvisat anslag till understöd åt svenska mosskulturföreningen. För budgetåret 1930/1931 är anslaget uppfört med 101,900 kronor. Statsbidragets belopp plägar så bestämmas att, sedan posterna i företedd inkomst- och utgiftsstat granskats, bristen däri fylles av statsmedel.

Härjämte har mosskulturföreningen alltsedan 1920 åtnjutit statsunderstöd till en försöksgård å myrjord vid Gisselås i Jämtlands län. Till driftkostnader för denna försöksgård har för budgetåret 1930/1931 anvisats ett extra anslag av 17,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar en höjning av anslaget till svenska mosskulturföreningen med 2,100 kronor. Härav hänföra sig 1,750 kronor till det förhållandet, att sedan Kungl. Maj:t numera fastställt stadgar för föreningen — varigenom bland annat ordinarie ledamöternas antal begränsats från 24 till 6 och möjlighet till kontroll från statens sida ökats — till grund för statsbidragets beräkande jämväl ansetts böra få medtagas reseersättning till ledamöterna i föreningens styrelse på motsvarande sätt som be- träffande Sveriges utsädesförening och svenska betes- och vallföreningen. Återstående höjning är föranledd av automatiskt nytillkommande ålders- tillägg enligt fastställd reglering.

Under förevarande punkt har departementschefen även uttalat sig för att anslaget till försöksgården Gisselås uppföres med ett med 600 kronor förhöjt anslag, vilken höjning är föranledd av ett nytillkommande ålderstillägg till föreståndaren.

Departementschefen har efter redogörelse för bland annat en av mosskulturföreningen gjord framställning om anslag för budgetåret 1931/1932 samt däröver av lantbruksstyrelsen och statskontoret avgivna utlåtanden för egen del anfört följande.

»Med hänsyn till den betydelse för jordbruket, som svenska mosskulturföreningens verksamhet otvivelaktigt äger, har riksdagen sedan många år tillbaka anvisat anslag såsom understöd åt föreningen. De alltmer stegrade krav på statsunderstöd, som från föreningens sida under senare år framställts, hava emellertid föranlett uppmaningar till föreningen att så ordna sin verksamhet, att tillgodoseende av nödiga behov kunde ske inom ramen för tillgängliga medel. Staten har även sedan 1920 lämnat sin medverkan till inrättande och upprätthållande av en mosskulturföreningens försöksgård vid Gisselås i Jämtland samt 1927 jämväl trätt emellan för att möjliggöra en stabilisering av försöksgårdens då ohållbara ekonomiska ställning. Vid sistnämnda tillfälle uttalade riksdagen en förväntan, att verksamheten mera inriktades på att visa möjligheten för ekonomiskt lönande jordbruk eventuellt genom att i större utsträckning än hittills övergå till normal jordbruksdrift å försöksgården. Härjämte förutsatte riksdagen, att största varsamhet komme att iakttagas med avseende å åtgärder, som kunde föranleda ökade utgifter, och att verksamheten så ordnades, att inkomster och utgifter beträffande själva jordbruksdriften täckte varandra. Slutligen understök riksdagen nödvändigheten av att föreningens skulder efter regleringen av försöksgårdens ekonomiska förhållanden icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande ökas.

Föreningens framställning i fråga om anslag för dess egen verksamhet för budgetåret 1931/1932 innefattar höjningar med sammanlagt icke mindre än 23,100 kronor, hänförande sig huvudsakligen — förutom till två nytillkomna ålderstillägg enligt fastställd reglering för halvt år upptagna med tillhoppa 400 kronor — dels till andra behov, för vilka statsbidrag för närvarande utgår, dels till vissa såsom nya upptagna ändamål allt på sätt närmare framgår av lantbruksstyrelsens först här ovan återgivna yttrande. Även med de av lantbruksstyrelsen ifrågasatta reduceringarna skulle anslaget komma att uppgå till 116,000 kronor, innebärande en höjning med icke mindre än 14,100 kronor. För försöksgården vid Gisselås äskar föreningen ett med 600 kronor till 17,600 kronor förhöjt anslag. Höjningen är föranledd av ett nytillkommande ålderstillägg till föreståndaren.

Beträffande först frågan om försöksgården vid Gisselås vill det förefalla, som om i betraktande av riksdagens ovanberörda uttalande statsmakterna kunde hava haft anledning förvänta, att sådana åtgärder från föreningens sida träffats, som varit ägnade att åstadkomma en förbättring för framtiden av försöksgårdens ekonomi. Av till jordbruksdepartementet i samband med styrelse- och revisionsberättelserna för budgetåren 1928/1930 överlämnade sammandrag av föreningens räkenskaper för samma tider framgår, att försöksgårdens ovanberörda till visst bestämt belopp angivna skuld till föreningen under budgetåret 1928/1929 ej obetydligt stegrats. Vidare har på sätt ovan nämnts Kungl. Maj:t på av mosskulturföreningen därom gjord framställning medgivit föreningen rätt att för bestridande av kostnaderna för gårdens drift under de tre sista månaderna av budgetåret 1929/1930 därutöver upptaga ett tillfälligt lån å 3,000 kronor. De omständigheter, som i samband därmed åberopats, synas mig visserligen innebära en viss förklaring till den irakade bristen. Å andra sidan bör man givetvis vid en försöksverksamhet likasom vid varje jordbruksdrift räkna med vissa riskmoment av den art, som i här ifrågavarande fall synas hava gjort sig gällande. Vid bedömande av försöksverksamhetens omfattning och planläggningen av den-

samma torde sålunda behörig hänsyn böra tagas härtill, så att icke tillgängliga medel disponeras i en utsträckning, som omöjliggör mötande av vissa oförutsedda händelser.

Beträffande mosskulturföreningens verksamhet över huvud taget borde det hava varit föreningen angeläget att med hänsyn till därom erhållna uppmaningar söka på ett effektivt sätt begränsa utgifterna. Förenämnda till jordbruksdepartementet överlämnade uppgifter giva i stället vid handen, att föreningens utgifter med ansevärliga belopp överstigit inkomsterna — förhållanden som också kraftigt påtalats i revisionsberättelsen för budgetåret 1929/1930 — liksom att föreningens ekonomi i det stora hela synes hava undergått en stegvis försämring. Föreliggande förhållanden synas vara av den art, att ett närmare klarläggande av föreningens angelägenheter torde vara erforderligt och önskvärt för bedömning av den ställning, staten i förevarande avseende i fortsättningen bör intaga, i vilket avseende ock olika meningar gjorts gällande av de i ärendet hörda myndigheterna. Vad riksdagens revisorer i sin berättelse för budgetåret 1929/1930 anfört rörande handhavande av försöksgården Gisselås synes än ytterligare understryka behövligheten av den av mig ifrågasatta utredningen. Då jag anser, att riksdagen bör sättas i tillfälle att framhålla de synpunkter, som riksdagen kan finna böra vinna beaktande vid denna utredning, torde utredningen icke igångsättas förrän riksdagen meddelat sitt beslut i anslagsfrågan. Redan nu vill jag giva uttryck åt den uppfattningen, att undersökningen lämpligen torde kunna ske i nära anslutning till den under punkt 74 här nedan omförmälda sakkunnigutredningen rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna. Med hänsyn till att såsom lantbruksstyrelsen i ärendet med skärpa framhållit svenska betes- och vallföreningens verksamhet äger viktiga beröringspunkter med den av mosskulturföreningen bedrivna, synes vid utredningen även lämpligheten av en sammanslagning av dessa båda föreningar böra övervägas.

Även i betraktande av de erinringar, vartill föreningens förfarande i vissa avseenden på sätt ovan nämnts givit anledning, anser jag mig med hänsyn till betydelsen av föreningens verksamhet icke böra motsätta mig, att statsanslag beredes föreningen jämväl för budgetåret 1931/1932. Däremot kan jag i avvaktan på resultatet av den föreslagna utredningen icke förorda annan höjning i den till grund för statsbidragets avvägnade liggande utgiftsberäkningen än att — utöver vad som föranledes av de automatiskt nytillkommande ålderstilläggen — bland utgifterna torde få medtagas reseersättning till ledamöterna i föreningens styrelse med det av lantbruksstyrelsen och statskontoret tillstyrkta beloppet 1,750 kronor. Jag vill erinra, att de skäl, på grund varav i sådant avseende vid upprepade tillfällen framställda krav avvisats, närmast sammanhängt med att mosskulturföreningen icke såsom Sveriges utsädesförening samt svenska betes- och vallföreningen, vilka föreningar åtnjuta statsbidrag med hänsyn jämväl till utgifter av här ifrågavarande slag, ägt av Kungl. Maj:t fastställda stadgar. Enligt beslut den 4 december 1930 har emellertid på därom av mosskulturföreningen gjord framställning Kungl. Maj:t fastställt stadgar för föreningen. Enligt dessa skall styrelsen, liksom i fråga om styrelsen för svenska betes- och vallföreningen, bestå av 7 ledamöter med 6 suppleanter, varvid ordföranden, tre ledamöter och tre suppleanter skola utses av Kungl. Maj:t. Föreningens styrelse utgjordes förut av 24 ledamöter och 6 suppleanter, samtliga valda av föreningen. De fastställda stadgarna innehålla vidare, att ingen åtgärd, som

kan föranleda ökad skuldsättning för föreningen, får vidtagas utan Kungl. Maj:ts medgivande. I betraktande bland annat av den närmare kontroll från statens sida, som möjliggöres genom de numera av Kungl. Maj:t fastställda stadgarna, och den begränsning i antalet ledamöter, som därmed ock åvägabragts, har jag som sagt ansett mig böra i förevarande avseende tillmötesgå föreningens framställning. Anslaget till föreningen skulle sålunda uppgå till $(101,900 + 400 + 1,750 =) 104,050$ kronor eller i avrundat tal 104,000 kronor och anslaget till försöksgården vid Gisselås till $17,000 + 600 =) 17,600$ kronor.»

Utskottet.

Utskottet har icke kunnat undgå finna det anmärkningsvärt, att svenska mosskulturföreningen på sätt framgår av departementschefens ovan återgivna yttrande utan hänsyn till riksdagens ovanberörda uttalande träffat åtgärder, vilka dels medfört, att föreningens utgifter över huvud med anseeliga belopp överstigit inkomsterna, dels föranlett en icke obetydligt ökad skuldsättning. I anslutning härtill vill utskottet understryka de av departementschefen gjorda erinringarna med anledning av föreningens förfaringsätt i angivna avseenden.

Beträffande härefter först den utredning rörande mosskulturföreningen, som departementschefen på sätt framgår av hans ovan återgivna yttrande har för avsikt att igångsätta, synes vad departementschefen i ärendet anfört liksom ock vad utskottet för övrigt inhämtat av i ärendet tillgängliga handlingar starkt tala för behovet och önskvärldheten av att en undersökning sker av föreliggande förhållanden både i ekonomiskt och annat avseende såväl vad angår mosskulturföreningens egen verksamhet som ock ifråga om försöksgården vid Gisselås.

Utskottet vill gärna erkänna mosskulturföreningens värdefulla insats för utrönande av lämpligaste sättet för mossjordarnas tillgodogörande för jordbruket. Genom den av mosskulturföreningen bedrivna försöksverksamheten hava betydelsefulla resultat vunnits i sådant avseende och föreningen har genom en energisk upplysningsverksamhet sökt sprida kunskap härom. Emellertid har föreningens verksamhet under senare år även kommit att omfatta mosskulturen närliggande områden. Utskottet syftar härvid närmast på betes- och vallodlingen, som numera spelar en framträdande roll inte minst då det gäller mossmarkernas utnyttjande på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Härmed kommer utskottet osökt in på den av departementschefen tilltänkta utredningen i vad den avser en sammanslagning av mosskulturföreningen med svenska betes- och vallföreningen, en utredning som jämväl torde böra omfatta frågan om ett intimare samarbete mellan ifrågavarande båda föreningar med en därvid genomförd rationell uppdelning dem emellan av de olika arbetsuppgifterna. Ett realiserande av det med utredningen sålunda avsedda syftet skulle — vill det synas — icke blott vara själva ifrågavarande verksamhet till gagn utan jämväl möjliggöra en icke oväsentlig begränsning av kostnaderna för densamma. Vid utredningen torde jämväl spörsmålet rörande ett fortsatt upprätthållande av försöksgården vid Gisselås böra komma under övervägande. — Utskottet har härvidlag icke

kunnat undgå fästa sig vid hurusom enligt vad i ärendet upplysts å egen-
domen förekommer en marksjukdom, som synes ofördelaktigt inverka på
gårdens avkastning. — Vidare torde böra utredas, huruvida, därest för Norr-
lands vidkommande en särskild försöksverksamhet på ifrågavarande område
måste anses erforderlig jämväl i fortsättningen, denna icke skulle kunna
åvägabringas på ett för staten mindre kostsamt sätt än för närvarande.

Slutligen anser sig utskottet böra ramhålla vikten av att vid utredningen
av mosskulturföreningens och ifrågavarande försöksgårds ekonomiska för-
hållanden fullständig klarhet åvägabringas härutinnan, något som under
alla förhållanden måste vara en ofrånkomlig förutsättning för en fortsatt
framtida medverkan i en eller annan form från statens sida för uppehållande
av den ifrågavarande verksamheten.

I likhet med departementschefen vill utskottet icke motsätta sig att stats-
bidrag beviljas för uppehållande av föreningens verksamhet jämväl för bud-
getåret 1931/1932. Utskottet har icke något att erinra mot det ifrågasatta
anslagets belopp. Icke heller har utskottet nu att framställa någon erinran
mot det för verksamheten vid försöksgården Gisselås äskade anslaget för
budgetåret 1931/1932 å 17,600 kronor.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt skall göra hemställen
beträffande sistnämnda anslag hemställer utskottet nu,

att riksdagen må till understöd åt svenska mosskultur-
föreningen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra
anslag av 104,000 kronor.

25:o) **Försöksgård å myrjord i Jämtlands län.** Under åberopande av vad
utskottet under nästföregående punkt anført hemställer utskottet,

*Försöksgård
å myrjord i
Jämtlands
län.
[68.]*

att riksdagen må såsom bidrag till driftkostnader vid
svenska mosskulturföreningens försöksgård å myrjord
vid Gisselås i Jämtlands län anvisa för budgetåret 1931/
1932 ett extra anslag av 17,600 kronor.

26:o) **Försöksgård å myrjord i Norrbottens län.** Under punkt 69 har
Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till driftkostnader för den under ledning
av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå drivna försöksgården å myrjord
vid Alträsk i Norrbottens län anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra
anslag av 9,400 kronor.

*Försöksgård
å myrjord i
Norrbottens
län.
[69.]*

(Statsrådsprotokollet sid. 196—198.)

För upprätthållande vid Alträsk i Norrbottens län av en försöksgård å
myrjord under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå har riks-
dagen under en följd av år beviljat medel, varjämte särskilda anslag be-

viljats för inköp av inventarier och utvidgning av försöksgården. För budgetåret 1930/1931 har såsom bidrag till driftkostnaderna anvisats ett extra anslag av 8,400 kronor.

Den föreslagna höjningen sammanhänger med att 1930 års riksdag godkänt, att till amorterande av försöksgården ådragen skuld å 4,000 kronor till länets hushållningssällskap bland de utgifter för försöksgården, som finge läggas till grund för beräkning av statsbidraget, ett belopp av 1,000 kronor finge inräknas, intill dess att denna skuld blivit gulden.

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till driftkostnader för den under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå drivna försöksgården å myrjord vid Alträsk i Norrbottens län anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 9,400 kronor.

*Befordrande
av inhemsk
fröodling.
[73.]*

27:o) **Befordrande av inhemsk fröodling.** Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befordrande av inhemsk fröodling med oförändrat belopp, 30,000 kronor. •

Medelsbehovet, som under de senare åren i allmänhet beräknats till 22,000 kronor, har, med hänsyn därtill att från och med budgetåret 1928/1929 statsbidrag må utgå jämväl till utställning av utsädespannmål och utsädesfrö, från och med sistnämnda budgetår beräknats till 26,000 kronor. Emellertid höjdes anslaget för budgetåret 1930/1931 till 30,000 kronor i syfte att i efterskott gottgöra hushållningssällskapen vissa kostnader för 1929 för anläggning av frörenserier. Ökningen beräknades emellertid vara av allenast tillfällig natur. Så snart tillräckligt antal frörenserier erhållit modern utrustning, skulle, såvitt kunde bedömas, medelsbehovet ånyo kunna inskränkas till det för budgetåret 1929/1930 beräknade beloppet av 26,000 kronor.

Av den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen framgår, att åt de hushållningssällskap, vilka gjort framställning om statsunderstöd för anordnande av frörenserier, för år 1930 kunnat beredas dylikt understöd med endast hälften av högsta möjliga författningsenliga belopp, vilken omständighet departementschefen ansett tala för lämpligheten av att anslaget även för budgetåret 1931/1932 upptoges till belopp av 30,000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befordrande av inhemsk fröodling med oförändrat belopp 30,000 kronor.

28:o) **Sveriges utsädesförening.** Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom särskilda extra anslag *dels* till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 144,415 kronor, *dels ock* till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrlands län och Jämtland samt i Luleå 103,585 kronor eller sålunda tillhopa 248,000 kronor.

Sveriges utsädesförening.
[74.]

(Statsrådsprotokollet sid. 212—224.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 204, av herr *Paulsen m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte, utöver de av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition såsom bidrag till Sveriges utsädesförenings verksamhet föreslagna anslagen för budgetåret 1931/1932 anvisa ett belopp av 937 kronor 50 öre att användas för i motionen angivet ändamål.

Motion.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat medel till Sveriges utsädesförening. Anslaget var för budgetåret 1929/1930 uppfört med 235,200 kronor. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 244,700 kronor. Anslaget har pläгат bestämmas till skillnaden mellan föreningens beräknade utgifter och inkomster. Bland de senare märkes särskilt den av Allmänna svenska utsädesaktiebolaget till föreningen, enligt dem emellan ingångna av Kungl. Maj:t efter riksdagens hörande godkända avtal, utgivna ersättning för övertagande av från föreningen utgående nya sorter och eliter av lantbruksväxter. Enligt avtal, som gällde för tiden 1 juli 1925—30 juni 1930, hade bolaget att till föreningen erlægga dels en årlig grundavgift av 60,000 kronor, dels ock, för den händelse att bolagets årliga försäljning av föreningens originalvaror skulle överstiga 1,500,000 kronor, en tilläggsavgift av en procent av den överskjutande försäljningssumman för dylika originalvaror.

Ett mellan föreningen och bolaget den 3 mars 1930 för tiden efter den 30 juni 1930 ingånget nytt avtal, avseende en tid av fem år räknat från den 1 juli 1930, blev av Kungl. Maj:t genom skrivelse den 14 mars 1930, nr 271, för yttrande underställt riksdagen.

Med godkännande av jordbruksutskottets i ärendet avgivna utlåtande nr 71 anhöll riksdagen i skrivelse den 31 maj 1930, nr 321, — jämte det riksdagen anmälde, att avtalets giltighetstid enligt riksdagens mening borde begränsas till tre år räknat från den 1 juli 1930 — om utredning rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna med beaktande därvid av vad jordbruksutskottet anfört i nyss berörda utlåtande. Den 25 juli 1930 meddelade Kungl. Maj:t beslut i frågan om avtalets godkännande.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 augusti 1930 har chefen för

jordbruksdepartementet anmodat f. d. landshövdingen J. Widén, ledamoten av riksdagens andra kammare P. E. Sköld och sekreteraren hos Östergötlands läns hushållningssällskap A. E. Engström att inom jordbruksdepartementet verkställa den av riksdagen begärda utredningen i enlighet med vissa i Kungl. Maj:ts sagda beslut den 28 augusti 1930 meddelade grunder.

Kungl. Maj:ts förslag. I avvaktan på resultatet av ifrågavarande utredning, vilken icke ansetts kunna slutföras inom sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1931 års riksdag, har statsanslaget till Sveriges utsädesförening jämväl för budgetåret 1931/1932 beräknats enligt de på sätt ovan nämnts nu tillämpade grunder.

Utgifterna för uppehållande av *huvudanstalten i Svalöv* hava för budgetåret 1931/1932 beräknats till ett 6,375 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Härav avses 600 kronor för nytillkommande ålderstillägg enligt fastställd reglering, 4,200 kronor för anställande under mera fasta former av en för närvarande på vete- och havreavdelningen tjänstgörande, från posten till försöksverksamhet avlönad extra assistent med uppgift närmast att biträda vid arbetet på att förbättra vetets kvalitet, 300 kronor för höjning av magasinskontrollanten H. Jeppssons avlöning samt 1,275 kronor för dyrtidstillägg. Å andra sidan hava dels inkomsterna — förutom statsbidrag — upptagits med ett 5,200 kronor högre belopp, varjämte till följd av den föreslagna nya extra assistentbefattningen utgifterna för försöksverksamhet kunnat nedbringas med 1,000 kronor. Den åskade anslagsförhöjningen beträffande huvudanstalten utgör sålunda allenast 175 kronor.

I fråga om *filialerna* innebär Kungl. Maj:ts förslag en höjning av statsbidraget med 3,125 kronor, vilken höjning är föranledd — förutom av ett ökat antal ålderstillägg enligt fastställd reglering — av utsädesföreningens förslag om en höjning av filialföreståndarnas ålderstillägg med 100 kronor till 500 kronor, med å ålderstilläggen belöpande dyrtidstillägg 625 kronor, varigenom ifrågavarande befattningshavare, vilka i övrigt vore i löneavseende jämställda med jordbrukskonsulenter, även i fråga om ålderstilläggens storlek skulle bli likställda med dem.

Motionen. I den väckta motionen har upptagits ett av utsädesföreningen, efter ansökan av avdelningsföreståndaren J. Rasmusson, i samband med anslags-åskande för budgetåret 1931/1932 framställt, i statsrådsprotokollet återgivet förslag, avseende att Rasmusson skulle vid beräkning av tjänstår för erhållande av ålderstillägg såsom avdelningsföreståndare vid Svalöv tillgodoräkna sig sju år och sex månader såsom ledare av försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar. Motionärerna hava härvid åberopat bland annat ett beslut av 1930 års riksdag, varigenom avdelningsföreståndaren vid Svalöv C. Hammarlund erhållit rätt att för ålderstillägg å denna befattning få tillgodoräkna sig viss tjänstgöring vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt.

Departementschefen har i sitt yttrande till statsrådsprotokollet anförut följande.

» — — — — —
Föreningen har uppgjort utgiftsberäkningen för sistnämnda budgetår med utgångspunkt från, att dess verksamhet under denna tid skulle bedrivas allenast i sin nuvarande omfattning.

Beträffande först posten till avlöningar till föreningens tjänstemän biträder jag den däri föreslagna höjningen, i vad denna hänför sig till nytillkommande ålderstillägg enligt fastställd reglering. Denna höjning utgör 350 kronor.

I förslaget ingår vidare en höjning med 1,000 kronor för beredande åt avdelningsföreståndaren J. Rasmusson, vilken innehaft sin nuvarande befattning hos föreningen allenast från och med den 1 oktober 1926, av två ålderstillägg å vartdera 500 kronor. Detta förslag förutsätter, att Rasmusson skulle för erhållande av ålderstillägg få tillgodoräknas en tid av sju år och sex månader, som han före tillträdet av sin nuvarande föreståndarbefattning innehaft befattning såsom ledare av försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar. I sin i ärendet gjorda framställning har Rasmusson framhållit, att hans berörda arbete vid Alnarp både till sin omfattning och karaktär varit likartad med det arbete, som nuvarande avdelningsföreståndaren C. Hammarlund före sitt tillträde av sin nuvarande befattning utfört såsom förädlingsledare vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt och som på sätt ovan nämnts ansetts böra tillgodoräknas honom för erhållande av ålderstillägg i sin innehavande befattning. Föreningen har under åberopande av den av Rasmusson anförda motiveringen och med stöd av 11 § mom. 2 i avlöningsreglementet för befattningshavare tillhörande den civila statsförvaltningen biträtt ansökningen. Lantbruksstyrelsen har icke kunnat förorda de föreslagna nya ålderstilläggen till Rasmusson, enär en dylik åtgärd icke stode i överensstämmelse med gällande principer för beräkning av lönetillägg. Lantbruksstyrelsen har vidare anförut, att Rasmusson enligt vad styrelsen inhämtat före sin anställning vid Svalöv icke åtnjutit sådana löneförmåner, att hans tidigare och nuvarande anställningar utan vidare kunde jämföras och tjänstgöringstiderna sålunda sammanslås. Statskontoret har ansett sig ej kunna göra något bestämt uttalande i frågan.

I sitt i det föregående återgivna utlåtande av 1929 erinrade lantbruksstyrelsen, att Hammarlund under tiden 1 november 1917—30 september 1927 varit anställd såsom ledare av förädlingen av köksväxter vid Weibullsholm samt vitsordade, att Hammarlunds verksamhet därstädes varit av stor betydelse för den svenska trädgårdsodlingen och att hans arbetsuppgifter såsom avdelningsföreståndare vid Svalöv kunde anses utgöra en likvärdig och naturlig fortsättning därav. Enligt vad jag vidare inhämtat åtnjöt Hammarlund i berörda befattning avlöningsförmåner minst uppgående till de för avdelningsföreståndare vid Svalöv bestämda. Rasmusson har i sin ansökning i ärendet själv framhållit, att vid det som jämförelse åberopade arbetet vid Alnarps trädgårdar hans huvuduppgift varit sort- och stamprövning, under det att förädlingsarbetet kommit i andra rummet. Enligt vad jag inhämtat åtnjöt Rasmusson för sitt arbete vid Alnarp under senaste åren före tillträdet vid Svalöv avlöningsförmåner uppgående till 4,200 kronor jämte fri bostad. Med hänsyn till den tveksamhet, som enligt vad i ärendet anförts i varje fall måste anses råda, huruvida det av Rasmusson utförda arbetet vid

Alnarp kan såsom Hammarlunds förberörda verksamhet vid Weibullsholm anses likvärdigt med det arbete, som avdelningsföreståndare vid Svalöv har att utföra, och då därtill de avlöningsförmåner, som Rasmusson tillgodonjutit vid Alnarp, väsentligt understiga den avdelningsföreståndare vid Svalöv tillkommande avlöningen, synes mig skäl knappast föreligga, att vid bestämmande av ålderstilläggs utgående till Rasmusson hänsyn toges till dennes berörda arbete vid Alnarp. Emellertid torde Rasmusson på grund av sin nu innehavande föreståndarbefattning vara berättigad till ett första ålderstillägg å 500 kronor, räknat från den 1 januari 1932. Vid sådant förhållande bör ett halvt ålderstillägg eller 250 kronor tagas med i den beräkning å utgifter för tjänstemännens löner, som lägges till grund för statsbidragets bestämmande för budgetåret 1931/1932.

Vad härefter angår förslaget om beräkning av 4,200 kronor för inrättande av en särskild assistentbefattning på vete- och havreavdelningen finnes såsom i ärendet erinrats å ifrågavarande avdelning för närvarande anställd en från posten till försöksverksamhet avlönad extra assistent med uppgift närmast att biträda vid arbetet på att förbättra vetets kvalitet. Med hänsyn till rådande läge inom jordbruksnäringen göras som bekant för närvarande alldeles särskilda ansträngningar för att av det inhemska vetet erhålla ett med det utländska vetemjölet kvalitativt likvärdigt mjöl. Verksamheten vid utsädesföreningens ifrågavarande avdelning ingår givetvis såsom ett betydelsefullt led i dessa strävanden. Vid sådant förhållande inser jag värdet av att kunna såsom med förevarande förslag avses till avdelningen närmare knyta den för uppgiften särskilt kvalificerade person, varpå en viktig del av ifrågavarande verksamhet torde ankomma. Jag finner mig sålunda böra förordna en höjning av utgifterna för tjänstemännens löner med 4,200 kronor. Genom den föreslagna anordningen skulle ock för den av föreningen bedrivna försöksverksamheten i sin helhet frigöras ett belopp motsvarande det som på sätt ovan nämnts för nu ifrågavarande ändamål tagits i anspråk från anslaget till nämnda försöksverksamhet. Med iakttagande av den av föreningen själv i samband med den fasta assistentbefattningens inrättande föreslagna sänkningen med 1,000 kronor i de beräknade allmänna omkostnaderna för vete- och havreförädling skulle den erforderliga anslagsökningen för nu ifrågavarande ändamål begränsas till 3,200 kronor.

Den i avseende å föreningens utgift för magasinsskontrollanten H. Jeppssons avlöning ifrågasatta höjningen med 300 kronor föranleder ej erinran från min sida.

I enlighet med vad jag ovan anfört skulle utgifterna för huvudanstalten upptagas till $(231,065 + 5,375 =)$ 236,440 kronor och för filialerna till $(100,460 + 3,125 =)$ 103,585 kronor eller med sammanlagt 340,025 kronor. Mot föreningens inkomstberäkning, enligt vilken inkomsten upptagits till ett i förhållande till den för innevarande budgetår beräknade med 5,200 kronor förhöjt belopp eller till 92,000 kronor, har jag intet att erinra. Det erforderliga statsbidraget skulle sålunda upgå till i avjämnat tal 248,000 kronor, därav för huvudanstalten 144,415 kronor och filialerna 103,585 kronor.

Det sålunda beräknade beloppet av statsbidraget utvisar i förhållande till statsbidraget för innevarande budgetår en ökning med 3,300 kronor.»

Vad först angår den väckta motionen hava motionärerna bland annat genom vissa i motionen åberopade intyg sökt påvisa, att Rasmussons arbete såsom ledare på sin tid av försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar vore likvärdig med det arbete, som han såsom avdelningsföreståndare vid Svalöv har att utföra, och har i anslutning härtill i motionen upptagits utsädesföreningens förberörda förslag om rätt för Rasmusson att få för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig 7 år 6 månader av sin berörda verksamhet vid Alnarp.

Även om Rasmussons verksamhet vid Alnarp och Svalöv skulle vara likvärdig — varom på sätt departementschefen anfört i varje fall någon tvekan torde kunna råda — kvarstår dock att Rasmusson i sin förenämnda befattning vid Alnarp åtnjutit en avlöning (4,200 kronor jämte fri bostad), som väsentligt understiger de löneförmåner, som äro förenade med hans innehavande tjänst såsom avdelningsföreståndare vid Svalöv (7,700 kronor med rätt till tre ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år). Detta är en omständighet, som utskottet lika litet som lantbruksstyrelsen och departementschefen kan undgå taga hänsyn till vid bedömande av den förevarande frågan, helst som utskottet icke äger möjlighet överblicka de konsekvenser, vartill ett bifall till motionärernas förslag skulle kunna föranleda. Det torde böra här erinras, att anledningen till att i samband med det av 1930 års riksdag lämnade medgivande i fråga om rätt för avdelningsföreståndaren Hammarlund att tillgodoräkna sig viss tjänstgöring vid Weibullsholm Hammarlunds avlöningsförmåner å den ena och den andra tjänsten icke bragtes på tal, torde vara att söka i det förhållandet att Hammarlunds avlöning vid Weibullsholm såsom i statsrådsprotokollet anförts uppgick till minst samma belopp som den avdelningsföreståndare vid Svalöv tillkommande. Utskottet anser sig sålunda icke kunna biträda motionen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke funnit skäl till erinran. Utskottet vill i detta sammanhang allenast uttala som önskvärt, att vid utseende av ledamöter i föreningens styrelse landets olika delar bliva representerade.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II:204 för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom särskilda extra anslag

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 144,415 kronor,

dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrlands län och Jämtland samt i Luleå 103,585 kronor eller sålunda tillhopa 248,000 kronor.

Understödjan-
de av den
praktiskt
vetenskapliga
verksamheten
å Weibullsholm.
[75.]

29:o) Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm. Under punkt 75 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 75,000 kronor.

Till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm har riksdagen såsom extra anslag anvisat för budgetåret 1924/1925 100,000 kronor, för budgetåret 1925/1926 75,000 kronor, för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1929/1930 50,000 kronor samt för budgetåret 1930/1931 75,000 kronor.

Med avseende å anslaget för budgetåret 1930/1931 torde erinras om följande. *Firman W. Weibull* hemställde i skrivelse den 25 oktober 1929 till Kungl. Maj:t, att för ändamålet måtte för budgetåret 1929/1930 anvisas ett anslag av 100,000 kronor. Framställningen biträdades av *lantbruksstyrelsen*. *Departementschefen* anförde (IX H. T. 1930 p. 77), bland annat, att på grund av firman Weibulls ekonomiska förhållanden svårigheter syntes komma att uppstå för firman att hålla verksamheten i gång i dåvarande utsträckning, om icke ytterligare statsanslag medgäves. Under framhållande tillika av växtförädlingens stora betydelse för jordbruket och den förlust, denna kunde lida genom ett nedläggande i större omfattning av växtförädlingsverksamheten vid Weibullsholm, tillstyrkte departementschefen, att anslaget för budgetåret 1930/1931 bestämdes till 100,000 kronor. *Jordbruksutskottet* erinrade (utlåtande nr 72), att utskottet i tidigare utlåtande (nr 71) i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse rörande nytt avtal mellan Sveriges utsädesförening och Allmänna svenska utsädesaktiebolaget hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande de båda statsunderstödda växtförädlingsanstalterna, Svalöv och Weibullsholm. Denna utredning skulle avse även anstalternas anslagsbehov. Utskottet erinrade vidare, att den föreslagna anslagsförhöjningen till Weibullsholms växtförädlingsanstalt avsåge att trygga ett bibehållande av växtförädlingsverksamheten i nuvarande omfattning, samt uttalade, att ett sådant bibehållande vore i hög grad önskvärt. Utskottet fann emellertid med hänsyn till den ifrågasatta utredningen en begränsning böra ske i det föreslagna beloppet samt tillstyrkte ett anslag av 75,000 kronor. *Riksdagen* biföll utskottets hemställan rörande såväl den ifrågasatta utredningen som anslaget till Weibullsholms växtförädlingsanstalt.

På sätt under nästföregående punkt omförmäls har den av riksdagen begärda utredningen uppdragits åt särskilt tillkallade kommitterade.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såsom jag under nästföregående punkt framhållit, torde utredningen rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna icke kunna slutföras inom sådan tid, att dess resultat kan läggas till grund för framställning i ämnet till årets riksdag. Emellertid vill jag med hänsyn till värdet av den vid Weibullsholm bedrivna verksamheten förorda, att statsbidrag beredes nämnda anstalt jämväl för budgetåret 1931/1932. Med avseende å

anslagets belopp anser jag, lika med kommitterade för verkställande av nyss angivna utredning, vilka anslutit sig till statskontorets yttrande i ärendet, att förhållandet mellan staten och anstalten i avvaktan på utredningens resultat tillsvidare ej bör rubbas. Jag vill därför tillstyrka, att anstalten beredes statsbidrag med samma belopp som för innevarande budgetår eller 75,000 kronor.»

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen i ärendet anför, Utskottet.
hemställer,

att riksdagen må till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 75,000 kronor.

30:o) Revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse. Under punkt 76 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor. *Revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse.*
[76.]

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 131, jämte i ämnet väckt motion, I: 305 p. 4, har 1930 års riksdag såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 juli 1930 ställt det av riksdagen anvisade beloppet till Sveriges allmänna lantbrukssällskaps förfogande, samt i samband därmed meddelat vissa föreskrifter om anslagets användning.

Anslaget har av Kungl. Maj:t föreslagits att för budgetåret 1931/1932 upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet håller före, att anvisande av statsbidrag för ifrågavarande ändamål kan komma att visa sig önskvärt och erforderligt under ännu ett eller annat år. Å andra sidan anser sig utskottet böra utgå ifrån att anslaget ifråga icke bör bli av permanent natur. Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

31:o) Revisionsarbete inom jordbruksskasserörelsen. Med tillstyrkan av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 77 föreslagit hemställer utskottet, *Revisionsarbete inom jordbruksskasserörelsen.*
[77.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till revisionsarbete inom jordbruksskasserörelsen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Upplysnings-,
instruktions-
och organisa-
tionsverksam-
het för jord-
brukskasse-
rörelsen.

[78.]

32:o) Upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen. Under punkt 78 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 67,000 kronor.

Av 1930 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 378) anvisades till upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Enär den i anslagsbeloppet för innevarande budgetår ingående posten å 8,000 kronor till svenska jordbrukskreditkassans organisationskostnader bortfaller för kommande budgetår, beräknas anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 till 67,000 kronor.

Utskottet.

Framställningen föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 67,000 kronor.

Förvaltnings-
bidrag åt
jordbruks-
kasseorganisa-
tionen.

[79.]

33:o) Förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen. Under punkt 79 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att a) till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor, b) medgiva, att å reservationsanslaget till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen vid utgången av budgetåret 1930/1931 möjligen förefintlig behållning må överföras till förenämnda extra förslagsanslag.

Under en följd av år har riksdagen i ändamål att stödja jordbrukskasserörelsen anvisat medel till understöd åt föreningar för jordbrukskredit. Av 1930 års riksdag fattades beslut om olika åtgärder till befrämjande av jordbrukets kreditkasserörelse, och såsom ett led i dessa åtgärder beslöt riksdagen (prop. nr 268, R. skr. nr 378) att för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Beträffande erforderligt anslagsbelopp för budgetåret 1931/1932 har *departementschefen* anført, att det ännu saknades säker grund för bedömande, i vad mån ökning i förhållande till det för innevarande budgetår uppförda beloppet kunde bli nödvändig. Då anslagets användning regleras enligt fastställda normer, har departementschefen liksom statskontoret förordnat, att anslaget gives karaktären av förslagsanslag. Eventuell behållning å anslaget för innevarande budgetår borde därvid överföras till det ifrågasatta förslagsanslaget.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må

a) till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor,

b) medgiva, att å reservationsanslaget till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen vid utgången av budgetåret 1930/1931 möjligen förefintlig behållning må överföras till förenämnda extra förslagsanslag.

34:o) Svenska betes- och vallföreningen. Under punkt 80 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 87,000 kronor.

Svenska betes-
och vallfö-
reningen.
[80.]

(Statsrådsprotokollet sid. 238—243.)

Sedan Kungl. Maj:t såsom bidrag till uppehållande av den 1916 bildade svenska betes- och vallföreningen från och med 1919 anvisat medel från anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, uppfördes för ändamålet på Kungl. Maj:ts förslag (se IX H. T. 1925 p. 87) i riksstaten ett extra anslag. Anslaget är för budgetåret 1930/1931 upptaget med 80,500 kronor. Genom beslut den 31 oktober 1924 har Kungl. Maj:t fastställt av föreningen antagna förändrade stadgar, att tills vidare lända till efter rättelse såsom villkor för föreningens tillgodonjutande av statsanslag.

Enligt gällande reglemente för statens pensionsanstalt hava de ordinarie befattningshavarna hos föreningen tillförsäkrats förmånen av delaktighet i nämnda anstalt, och har lantbruksstyrelsen genom beslut den 17 november 1925 godkänt löneroglering för föreningens befattningshavare för vinnande av dylik delaktighet.

Genom beslut den 9 november 1928 har Kungl. Maj:t av lotterimedel tilldelat svenska betes- och vallföreningen ett belopp av 200,000 kronor såsom bidrag till uppförande av en institutionsbyggnad för föreningen. Denna byggnad, förlagd invid Ultuna, är nu uppförd och tagen i anspråk av föreningen.

Enligt Kungl. Maj:ts framställning skulle anslaget för budgetåret 1931/1932 höjas med 6,500 kronor i jämförelse med det för innevarande budgetår beviljade anslagsbeloppet. Højningen hänför sig — förutom till en i nära anslutning till beslut av 1929 års riksdag föreslagen löneuppflyttning för föreningens föreståndare — i huvudsak till föreningens allmänna verksamhet.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att en rationellt ordnad beteskultur torde vara ett av de säkraste och snabbast verkande medlen för

Utskottet.

befordrande av sådan utveckling, att jordbrukets ekonomiska resultat må kunna förbättras. Med hänsyn härtill vill utskottet biträda förslaget, att ifrågavarande förening, vars värdefulla insats på betes- och vallodlingens område torde vara väl känd, beredes det förhöjda statsunderstöd, varav den i ärendet vitsordats vara i behov.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 87,000 kronor.

Jordbruks-
tekniska för-
eningen.
[82.]

35:o) **Jordbrukstekniska föreningen.** Under punkt 82 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt jordbrukstekniska föreningen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 13,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 246—252.)

Jordbrukstekniska föreningen bildades 1927 såsom en fortsättning på och nybyggnad av svenska motokulturföreningen. Stadgar för föreningen antogs den 22 mars 1927. Dess syfte är att främja tillverkning och användning av maskinella och elektriska hjälpmedel inom jordbruket, för vilket ändamål dess verksamhet är uppdelad på tre sektioner, därav en för undersökning rörande jordbrukets maskiner och redskap, en för jordbrukets elektriska utrustning och en för standardisering av för jordbruket behövliga industrifabrikat. För sin verksamhet åtnjuter föreningen anslag såväl av enskilda företag och organisationer som av allmänna medel. Sålunda har Kungl. Maj:t under de tre sistförflutna budgetåren av tillgängliga medel beviljat föreningen statsunderstöd, för budgetåret 1927/1928 med 6,000 kronor, för budgetåret 1928/1929 med 7,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 med 6,500 kronor. Bidragen hava utgått till en del från anslaget till landsbygdens elektrifiering och till en del från anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar. Vidare har 1930 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts därom i statsverkspropositionen (IX H. T., punkt 80) gjorda framställning, till understöd åt föreningen för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor. Slutligen torde böra nämnas, att föreningen åtnjuter bidrag till standardiseringsarbetet av det till Svenska industriens standardiseringskommissions förfogande ställda anslaget under tionde huvudtiteln till industriella standardiseringsverksamheten, vilket bidrag för budgetåret 1930/1931 utgått med 7,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär, att det extra anslaget till föreningen skulle utgå med ett med 3,000 kronor förhöjt belopp.

Efter redogörelse för en av jordbrukstekniska föreningen hos Kungl. Maj:t gjord framställning om anslag för budgetåret 1931/1932 samt lantbruksstyrelsens och statskontorets däröver avgivna utlåtanden har *departementschefen* i ärendet anfört följande.

»Såsom förut nämnts, har redan från tidpunkten för bildandet av ifrågasvarande förening stöd från det allmännas sida kommit densamma till del. Även för nästkommande budgetår synes anslag till föreningen böra uppföras å riksstaten.

Föreningen bedriver en för jordbruket gagnrik verksamhet, som har sin särskilda betydelse för det svenska jordbrukets rationalisering och mekanisering. Genom vetenskapligt och praktiskt lagd försöksverksamhet för utfinnande av nya eller förbättrade arbetsbesparande metoder samt maskinella och elektriska hjälpmedel har föreningen inriktat sitt arbete på ett område, på vilket ännu mycket av gagn för jordbrukets ekonomi bör kunna åtgöras. Föreningens hittills bedrivna verksamhet och därvid vunna rön giva goda löften för framtiden. Med hänsyn till den betydelsefulla verksamhet, varom här är fråga, anser jag i likhet med de hörda ämbetsverken, att föreningen bör komma i åtnjutande av statsbidrag till högre belopp än som hittills utgått. Vad beträffar anslaget storlek vill jag tillstyrka ett belopp av 13,000 kronor.»

Utskottet är övertygat att jordbrukstekniska föreningen fyller en betydelsefull uppgift till jordbrukets fromma icke minst genom sin avdelning för undersökning rörande jordbrukets maskiner och redskap, i vilket avseende enligt ett av lantbruksstyrelsen i ärendet gjort uttalande föreningen i viss mån kan anses ersätta en jordbruksteknisk avdelning vid centralanstalten för jordbruksförsök. Icke heller bör föreningens verksamhet för standardisering av för jordbruket behövliga industrifabrikat underskattas. Lantbruksstyrelsen har, under uttalande bland annat, att föreningens verksamhet vore lagd på rätt bog, vitsordat föreningens behov av ökat statsunderstöd. I sådant avseende har styrelsen tillstyrkt en höjning i nu utgående anslag med 7,000 kronor. Vid angivna förhållande anser sig jämväl utskottet böra förordna en ökning av anslaget till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 13,000 kronor. Härvid förutsätter emellertid utskottet, att föreningen icke vidtager någon utvidgning av verksamheten med beräkning att genom statsanslag erhålla de ytterligare ökade medel, som av en sådan åtgärd kunna påkallas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till understöd åt jordbrukstekniska föreningen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 13,000 kronor.

36:o) **Sveriges pomologiska förening.** Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 83 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, till understöd åt Sveriges pomologiska förening för dess verksamhet under kalenderåret 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 12,000 kronor.

Utskottet.

Sveriges
pomologiska
förening.
[83.]

Befrämjande av avsättningen av svensk frukt. 37:o) **Befrämjande av avsättningen av svensk frukt.** Under punkt 84 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 310 av herrar *Andersson* i Dunker och *Johansson* i Bro har hemställts, att riksdagen måtte till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Såsom ett led i strävandena att stödja den svenska fruktodlingen uppfördes på framställning av Kungl. Maj:t (se IX H. T. 1929 p. 78) i riksdagen för budgetåret 1929/1930 ett särskilt anslag till främjande av avsättningen av svensk frukt. Anslaget, som har karaktär av extra reservationsanslag, har för vardera av budgetåren 1929/1931 upptagits med 7,000 kronor.

Anslaget har av Kungl. Maj:t ställts till Sveriges pomologiska förenings förfogande, att användas till anordnande av fruktpackningskurser samt utställningar och mässor ävensom för utgivande av propagandatryck i huvudsaklig överensstämmelse med av föreningens styrelse framlagd plan.

Den i motionen föreslagna höjningen med 13,000 kronor av ifrågavarande anslag vore i första hand avsedd att användas till organiserande av handeln med svensk frukt.

Utskottet.

Utskottet delar motionärernas mening att vad som närmast torde vara ägnat att befrämja avsättningen av den inom landet producerade frukten är dels en väl organiserad propaganda- och upplysningsverksamhet och dels en rationellt ordnad frukthandel. Statens medverkan å ifrågavarande område synes utskottet emellertid främst böra avse propaganda- och upplysningsverksamheten. Härutinnan har på sätt framgår av vad lantbruksstyrelsen i ärendet anført Sveriges pomologiska förening, till vars förfogande det av riksdagen för ändamålet hittills beviljade anslaget ställts, utfört en planmässig och gagnande verksamhet. Själva frukthandelns ordnande, varpå i motionen närmast tagits sikte, torde vara en angelägenhet, vilken det i första hand måste ligga i producenternas eget välförstådda intresse att söka lösa på ett tillfredsställande sätt. Utskottet vill emellertid understryka vad utskottet i sitt över ett vid 1929 års riksdag motionsvis väckt förslag av enahanda innebörd som det i förevarande motion framställda uttalade angående önskvärdheten av att inom hushållningssällskapen anställda trädgårdskonsulenter och länsträdgårdsmästare i vidare mån än som vore fallet inriktade sin verksamhet på att åvägabrunga en planmässig organisation för avsättning och försäljning av den svenska frukten. Utskottet, som sålunda icke biträder motionen, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionen II: 310 till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

38:o) Befrämjande av linodling. Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 85 gjorda framställning hemställer utskottet,

*Befrämjande
av linodling.
[85.]*

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, till åtgärder under 1931 för befrämjande av linodling anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

39:o) Ogräsens bekämpande. Under punkt 88 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bekämpande av ogräs anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

*Ogräsens
bekämpande.
[88.]*

På framställning av Kungl. Maj:t har riksdagen för anordnande genom centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet av uppvisningsfält angående metoder för bekämpande av ogräs från och med 1921 ställt särskilda medel till Kungl. Maj:ts förfogande.

Det årliga medelsbehovet för sagda ändamål har beräknats till 4,000 kronor. På grund av uppkommen reservation ha för budgetåret 1930/1931 behövt anvisas allenast 1,600 kronor.

Då någon behållning å anslaget icke med säkerhet kunde påräknas den 1 juli 1931 har anslaget upptagits till 4,000 kronor.

Utskottet biträder förslaget och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må för bekämpande av ogräs anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

40:o) Lantbruksmöten. Under punkt 90 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till kostnaderna för allmänna svenska lantbruksmöten anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

*Lantbruks-
möten.
[90.]*

Allmänna lantbruksmöten plägade tidigare hållas vart femte år. Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för det under 1930 i Stockholm hållna tjugutredje allmänna svenska lantbruksmötet anvisade riksdagen för vart och ett av budgetåren 1924/1931 såsom extra reservationsanslag 25,000 kronor, varav för varje budgetår såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för mötet 7,500 kronor och till prisbelöningar 17,500 kronor.

För ifrågavarande lantbruksmöten äro stadgar fastställda genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 27 september 1924 (nr 446). Stadgarna inne-

hålla bland annat följande. Allmänt svenskt lantbruksmöte är en hushållningssällskapens angelägenhet och anordnas av dem. Mötets ändamål är att främja det svenska lantbruket och därtill hörande binäringar ävensom, där så särskilt beslutas, skogsskötseln, fisket och hemslöjden. Möte får icke återkomma tidigare än efter minst fem års mellanrum. Den hushållningssällskapen tillkommande beslutanderätt rörande lantbruksmötenas organisation och verksamhet utövas av fullmäktige, utsedda en av varje hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För varje lantbruksmöte skall finnas en mötesbestyrelse, utsedd av fullmäktige. Förslag till ändring av stadgarna kan endast väckas av hushållningssällskap och lantbruksmötes bestyrelse.

Departementschefen har efter en redogörelse för ett på initiativ av hushållningssällskapens ombudsmöte 1929 framkommet förslag till omorganisation av lantbruksmötena i ärendet anfört följande.

»Av den lämnade redogörelsen framgår, att förslag föreligger om ändrad organisation m. m. för de allmänna lantbruksmötena, innebärande bland annat, att dessa hädanefter skulle bliva av två slag, rikslantbruksmöten och distriktslantbruksmöten, att för anordnande av sistnämnda slag av möten landet skulle indelas i sex distrikt samt att under en tidsperiod av femton år skulle hållas dels ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt och dels efter dem ett rikslantbruksmöte. Den sålunda framlagda planen synes mig vara ändamålsenlig och lämplig. Dess förverkligande kräver, att statsbidrag även i fortsättningen beviljas. Då lantbruksmötenas betydelse för jordbruket och dess binäringar torde ligga i öppen dag, anser jag mig böra förordna fortsatt statsbidrag. Vidkommande storleken härav vill jag erinra om den ovan återgivna beräkningen, att, därest staten bidroge med ett oförändrat årligt belopp av 25,000 kronor och hushållningssällskapen liksom hittills årligen avstode en procent av de sällskapen tilldelade statliga grundbidragen, för varje distriktslantbruksmöte skulle finnas tillgängliga 88,000 kronor och för varje rikslantbruksmöte 297,000 kronor. I anslutning till denna beräkning vill jag förordna, att statsbidraget för instundande budgetår utgår med samma belopp som för det nu löpande, eller 25,000 kronor. Med den fastare organisation, som lantbruksmötena äro avsedda att erhålla, torde föreskrift icke i detta sammanhang behöva lämnas om statsbidragets uppdelning för olika ändamål.»

Utskottet. Med tillstyrkan av bifall, till Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till kostnaderna för allmänna svenska lantbruksmöten anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

*Jordbrukar-
ungdomens
förbund.*
[100.]

41:o) **Jordbrukarungdomens förbund.** Under punkt 100 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet under kalenderåret 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 15,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 289—294.)

I två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner nämligen I:56 av herr *Johansson, Johan Bernhard m. fl.* och II:209 av herr *Andersson m. fl.* i Lindome har hemställts, att riksdagen måtte såsom statsunderstöd till främjande av jordbrukarungdomens förbunds verksamhet under år 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom särskilda extra anslag dels till förbundets centrala verksamhet 20,000 kronor, dels ock till dess lokala verksamhet 15,000 kronor eller sammanlagt 35,000 kronor.

Såsom bidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet har från och med 1921 årligen anvisats medel av staten. Anslaget har från och med budgetåret 1927/1928 uppförts med 15,000 kronor. Detsamma har natur av extra anslag och utbetalas i den mån förbundet visat sig hava från annat håll för ändamålet mottagit understöd å minst lika stort belopp.

Vidare har Kungl. Maj:t den 14 december 1928 av lotterimedel ställt ett belopp av 100,000 kronor till förbundets förfogande, särskilt för upprätthållandet av konsulentverksamheten, under villkor, bland andra, att högst 20,000 kronor av medlen ifråga årligen tagas i anspråk för ändamålet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 23 augusti 1930 överlämnad framställning har styrelsen för jordbrukarungdomens förbund, med bifogande av stattförslag för 1931 jämte årsberättelse för 1929, hemställt att för budgetåret 1931/1932 komma i åtnjutande av ett statsunderstöd utav 46,000 kronor, varav 26,000 kronor för den centrala ledningen och verksamheten samt 20,000 kronor för den lokala verksamheten. Till stöd för anslagsökningen anföres, dels att förbundet från och med den 1 juli 1930 övertagit ledningen av jämväl den ungdomsverksamhet, som med bidrag från Rockefellerinstitutionen och under ledning av dess representant igångsatts i vissa län, dels ock de ökade kostnader, som föranledas för förbundet vid genomförandet av det förslag till organisation av ungdomsverksamheten på lanthushållningens område, som av de s. k. lägre lantbruksundervisningssakkunniga framlagts i betänkande den 30 april 1930 (statens offentliga utredningar 1930:9).

De *lägre lantbruksundervisningssakkunniga* hava enligt ett i statsrådsprotokollet återgivet utdrag av deras betänkande vitsordat att jordbrukarungdomens förbund efter övertagande jämväl av ledningen av den ungdomsverksamhet, som med bidrag av Rockefellerinstitutionen igångsatts i vissa län, vore i behov av ökat statsanslag. De sakkunniga hava emellertid uppgivit, att Rockefellerinstitutionen syntes vara villig att under ännu några år bidraga till kostnaderna för denna ungdomsverksamhet, under förutsättning att ökade penningmedel inom landet ställdes till förfogande. Denna förutsättning syntes de sakkunniga i viss mån kunna fyllas därigenom, att Kungl. Maj:t genom resolution den 14 december 1928 medgivit, att av lotterimedel 100,000 kronor utbetalades till förbundet att an-

vändas till förbundets verksamhet, särskilt upprätthållandet av konsulentverksamheten, under villkor att högst 20,000 kronor av medlen ifråga årligen toges i anspråk för ändamålet. Härjämte hava de sakkunniga uttalat, att anslagsökningen syntes komma att påfordras endast småningom och bleve även i viss mån beroende av bidragen från Rockefellerinstitutionen.

Jämväl *lantbruksstyrelsen* har i sitt över förbundets ovanberörda framställning avgivna i statsrådsprotokollet återgivna utlåtande framhållit, att förbundets verksamhet i betydande grad utvidgats och att därmed jämväl dess behov av stöd från det allmännas sida ökats. Styrelsen har emellertid erinrat att förbundets övertagande av ungdomsledarverksamheten redan i viss mån underlättats genom de till förbundets förfogande ställda lotterimedlen. Det statsbidrag — fränsett anslaget till lotterimedel — varav förbundet hittills kommit i åtnjutande, hade avsett *den centrala verksamheten*. Lantbruksstyrelsen ifrågasatte, att anslaget till denna verksamhet mättas höjas med 5,000 kronor till 20,000 kronor, av vilken höjning 3,000 kronor vore avsedda för att möjliggöra en ökning av avlöningen till förbundets föreståndare.

Beträffande *den lokala verksamheten* har lantbruksstyrelsen anfört följande:

Till denna verksamhet hade hittills icke utgått något direkt av riksdagen anvisat statsbidrag. För sin hemställan om sådant bidrag åberopade förbundet ett uttalande av förenämnda sakkunniga. Med hänsyn till, att förbundet övertagit den lokala ledarverksamheten och icke utan direkt statsunderstöd utöver de anvisade lotterimedel torde kunna upprätthålla denna sin mest betydelsefulla verksamhet i full omfattning hade lantbruksstyrelsen ansett sig böra föreslå, att bidrag för ändamålet äskades av riksdagen. Lantbruksstyrelsen delade de sakkunnigas uppfattning, att den lokala verksamheten borde upprätthållas medelst anslag icke blott av staten utan jämväl från orten. Lämpligt syntes då vara, att statsbidraget — såsom de sakkunniga ifrågasatt — begränsades till visst bidrag till ungdomsledarnas avlöning. Lantbruksstyrelsen hade icke något att erinra mot, att detta bidrag beräknades till två tredjedelar av arvudet, dock högst 200 kronor per månad. Då förbundet enligt statförslaget förutsatt anställande under 1931 av 16 manliga och 11 kvinnliga ungdomsledare med sammanlagt 172 tjänstgöringsmånader, skulle efter sagda beräkningsgrund härför kunna utgå 34,400 kronor av statsmedel. Då de redan till konsulentverksamheten för 1931 till förfogande ställda lotterimedlen, 20,000 kronor, i första hand syntes böra tagas i anspråk för detta ändamål, skulle sålunda ytterligare högst 14,400 kronor mot av förbundet begärda 20,000 kronor behöva anvisas. Med hänsyn till den grund, varefter statsanslaget till den lokala verksamheten skulle anvisas, syntes det nödvändigt, att detta finge lyftas endast i den mån förbundet genom intyg från lantbruksstyrelsen eller annan myndighet, som Kungl. Maj:t kunde finna skäl föreskriva, styrkte sig hava utöver lotterimedlen haft utgifter, som enligt denna grund kunde täckas av statsmedel. Anslaget i denna del syntes därför böra anvisas såsom förslagsanslag högst.

I anslutning till vad sålunda anförts, finge lantbruksstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att såsom statsunder-

stöd till främjande av jordbrukarungdomens förbunds verksamhet under år 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom särskilda extra anslag dels till förbundets centrala verksamhet 20,000 kronor, dels ock till dess lokala verksamhet 14,400 kronor eller sammanlagt 34,400 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt en höjning av anslaget till föreningens verksamhet över huvud med 5,000 kronor till 20,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag upptager anslaget med oförändrat belopp 15,000 kronor för budgetåret 1931/1932. *Kungl. Maj:ts förslag.*

Departementschefen har för egen del yttrat följande.

»För egen del tillmåter jag stor vikt åt den verksamhet, som förbundet avser att befrämja, och vill jag gärna understryka vikten av att förbundets verksamhet uppehålls och i görligaste mån utvecklas. Ur dessa synpunkter och med hänsyn till vad i ärendet, enligt lantbruksstyrelsens utredning, blivit utrönt rörande medelsbehovet finner jag visserligen mycket starka skäl tala för önskvärdheten av att förbundet måtte komma i åtnjutande av förhöjt statsunderstöd. Att jag det oaktat ej nu tillstyrker anslag åt förbundet till annat belopp, än det för innevarande budgetår utgående, eller 15,000 kronor, beror därpå, att det ytterligare statliga understöd, varav förbundet befinnes böra komma i utnjutande, lämpligen synes kunna, på ansökan av förbundet, utgå av lotterimedel.»

I de väckta motionerna har lantbruksstyrelsens ovanberörda förslag upptagits allenast med den ändring att anslagsbeloppet avrundats till 35,000 kronor. Enligt motionärernas mening låge det stor vikt uppå att ifrågasätta verksamhet, som uppammats av Rockefellerinstitutionen, bibehölles och förkovrades under jordbrukarungdomens förbunds ledning. Även om bidrag av lotterimedel, varom städse rådde stark konkurrens, ställdes i utsikt, innebure enligt motionärernas mening den av departementschefen i sådant avseende föreslagna åtgärden ett så stort osäkerhetsmoment, att det kunde befaras, att intresset för den nu livaktiga ungdomsverksamheten slappades, om icke tillräckliga medel för dess uppehållande anvisades av riksdagen. *Motionerna.*

Utskottet vill gärna erkänna, att jordbrukarungdomens förbund fyller en betydelsefull uppgift genom sina strävanden att söka öka jordbrukarungdomens intresse för jordbruket med syftning till att få denna ungdom att kvarbliva vid jordbruksnäringen. Verksamheten har ock genom det sätt, varpå densamma bedrives, visat sig väl ägnad för sitt ändamål och därför värd att fortfarande understödjas från statens sida. Med avseende å statsanslagets belopp ha till stöd för den av förbundet på sätt ovan nämnts ifrågasatta anslagsökningen förutom övertagandet av den lokala ungdomsverksamheten, som tidigare handhåfts av Rockefellerinstitutionen, även åberopats de ökade kostnader, som skulle föranledas förbundet vid genomförande av det förslag till organisation av ungdomsverksamheten på lanthushållningens område, som framlagts av de förenämnda lägre lantbruksundervisningssakkunniga. Redan den omständigheten, att sistnämnda förslag icke lär föranleda *Utskottet.*

proposition till innevarande riksdag och sålunda kan tänkas komma till genomförande tidigast vid 1932 års riksdag, synes utskottet utgöra en anledning till att för närvarande ställa sig avvaktande beträffande en ökning av ifrågavarande anslag. Härtill kommer följande. Enligt vad de lägre lantbruksundervisnings-sakkunniga i ärendet anfört torde förutsättningen för att Rockefellerinstitutionen ännu några år skall vara villig bidraga till kostnaderna för ungdomsverksamheten i fråga, nämligen att ökade penningmedel inom landet ställas till förfogande, i viss mån kunna uppfyllas genom de såsom ovan nämnts till förbundets förfogande ställda lotterimedlen. Utskottet har även fäst sig vid de sakkunnigas uttalande, att ökningen av anslaget i fråga syntes komma att påfordras endast så småningom och även i viss mån bliva beroende av bidragen från Rockefellerinstitutionen. Då de förenämnda lotterimedlen, genom vilka på sätt lantbruksstyrelsen yttrat övertagandet av ungdomsverksamheten redan i viss grad underlättats, vore avsedda att utgå med ett belopp av 20,000 kronor årligen under loppet av fem år och då med hänsyn till vad departementschefen uttalat goda utsikter torde föreligga för att Kungl. Maj:t skall, i den mån som förbundet kan visa sig vara i behov av ökat statsbidrag för verksamhetens upprätthållande, av lotterimedel bereda förbundet erforderligt ytterligare anslag, anser utskottet sig icke böra förorda någon höjning av det i riksstaten för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål uppförda anslaget. Utskottet ansluter sig därför till Kungl. Maj:ts förslag och kan sålunda icke biträda motionerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med avslag å motionerna I: 56 och II: 209 såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet under kalenderåret 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 15,000 kronor.

Landsbygdens elektrifiering. 42:o) **Landsbygdens elektrifiering.** Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 101 gjorda framställning hemställer utskottet,
[101.]

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, för främjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Byggande av nybyggesvägar. 43:o) **Byggande av nybyggesvägar.** Under punkt 106 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag till byggande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.
[106.] (Statsrådsprotokollet sid. 302—305.)

I två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner nämligen I: 61 av herr *Lindmark m. fl.* och II: 227 av herr *Nilsson i Antnäs m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte såsom statsbidrag till byggande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Vid 1929 års riksdag (prop. nr 196; R. skr. nr 226) antogos bestämmelser, varigenom statsbidrag kan i viss ordning beviljas till byggande av väg till sådant odlingsområde i Norrland och Dalarna, som med hänsyn till storlek, markbeskaffenhet och övriga förhållanden finnes vara väl ägnat att användas till jordbruk och framtida bebyggelse (nybyggesväg). Kungörelse i ämnet har av Kungl. Maj:t utfärdats den 14 juni 1929 (nr 171). Enligt däri meddelade bestämmelser, som trädde i kraft den 1 juli 1929, bör statsbidraget i allmänhet icke utgå med mer än en fjärdedel till en tredjedel av den beräknade kostnaden för väganläggningen och må ej för något fall bestämmas till högre belopp än som motsvarar hälften av samma kostnad. Statsbidrag beviljas av vederbörande länsstyrelse och må ej utgå, med mindre vederbörande landsting till byggande av nybyggesvägar anvisat medel, uppgående till minst 15 procent av det belopp, som för ändamålet blivit länet tilldelat av statsmedel. Beviljat statsbidrag utbetalas med en tredjedel, sedan kontrakt om arbetets utförande blivit avslutat och arbetet påbörjats, med ytterligare en tredjedel efter det vederbörande kontrollant intygat, att hälften av arbetet blivit utfört, samt med återstående tredjedel, sedan arbetet blivit vederbörligen avsynat och godkänt samt styrkt blivit, att vägens framtida underhåll ordnats jämlikt bestämmelserna i lagen om enskilda vägar genom lagakraftvunnen förrättning eller dom eller i dombok intagen förening mellan intressenterna.

För ifrågavarande ändamål har av riksdagen anvisats anslag för ett vart av budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 med 50,000 kronor. Av statsrådsprotokollet framgår, att vederbörande länsstyrelser beräknat medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 till sammanlagt 85,000 kronor. Medan majoriteten inom statens egnahemsstyrelse ansett anslagsbeloppet böra bestämmas till 65,000 kronor, har en av styrelsens ledamöter yrkat på förhöjning av anslaget till 75,000 kronor under det en annan ledamot ansett anslaget böra upptagas med oförändrat belopp av 50,000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att nämnvärd erfarenhet ännu icke vunnits rörande hithörande verksamhet. Med hänsyn härtill samt av sparsamhetsskäl har han icke ansett sig böra ifrågasätta annat än att anslaget även för nästkommande budgetår bestämmas till 50,000 kronor.

Motionärerna hava under framhållande av ifrågavarande anslags stora värde för det norrländska jordbrukets utveckling hemställt om anvisande av ett till 75,000 kronor förhöjt anslag.

Utskottet.

Utskottet vill erinra att anslag för ifrågavarande ändamål för första gången beviljades av 1929 års riksdag. Anslagsbeloppet bestämdes då för budgetåret 1929/1930 till 50,000 kronor, vilket belopp jämväl beviljats för innevarande budgetår.

Det vill synas utskottet som om den verksamhet, som med ifrågavarande anslag är avsedd att främjas, ännu icke vunnit den stadga, som måste anses erforderlig för ett säkrare avvägande av statsanslagets storlek. I likhet med departementschefen anser utskottet därför, att någon ytterligare erfarenhet bör avvaktas, innan en förhöjning av anslaget företages. Utskottet kan sålunda icke biträda motionerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med avslag å motionerna I: 61 och II: 227 såsom statsbidrag till byggande av nybyggsvägar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Kolonisations-
verksamheten
å Alträskes
kolonisations-
område.
[109.]

44:o) **Kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde.** Under punkt 109 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde i Norrbottens län föranledda utgifter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor.

För innevarande budgetår har riksdagen för motsvarande ändamål anvisat ett extra förslagsanslag av 3,330 kronor.

Höjningen med 670 kronor hänför sig till vissa ökade omkostnader.

Utskottet.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde i Norrbottens län föranledda utgifter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor.

Undersök-
nings- och
försöksanstalt
för sötvattens-
fisket.
[114.]

45:o) **Undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket.** Under punkt 114 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1931/1932 anvisa a) till avlöningar vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket ett extra förslagsanslag av 21,000 kronor; b) till driftkostnader för nämnda anstalt ett extra reservationsanslag av 11,200 kronor.

Enligt skrivelse den 31 maj 1930, nr 323, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition den 14 mars 1930, nr 264, angående åtgärder för upphjälpande av sötvattensfisket m. m., har riksdagen, bland annat, dels antagit ett i statsrådsprotokollet till nämnda proposition omförmålt, av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse gjort erbjudande att bekosta upprättande av ett central-

laboratorium för insjöfisket m. m., *dels* till avlöningskostnader för en sådan undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket för budgetåret 1930/1931 beviljat ett extra förslagsanslag av 2,800 kronor och *dels* till omkostnader för driften av nämnda anstalt för samma budgetår beviljat ett extra reservationsanslag av 1,700 kronor.

Riksdagens nämnda beslut avsåg, förutom anordnande av två lokala försöksstationer, upprättande med anlitande av ovanberörda donation av en central anstalt för undersöknings- och försöksverksamhet på sötvattensfiskets område. Kostnaderna för avlöningar vid anstalten och driften av densamma skulle bestridas av statsmedel.

Den av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag godkända avlöningsstaten för anstalten har följande utseende:

2 laboratorer, lönegrad B 26	kronor 16,248	
1 fiskmästare, » B 10	» 2,988	
1 vaktmästare, » B 5	» 2,208	
1 kontorsbiträde, » B 4	» 2,052	23,496
Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>		1,004
<i>Förslagsvis</i> kronor 24,500.		

De årliga driftkostnaderna för anstalten upptogs i propositionen till 15,000 kronor, vilken beräkning av riksdagen lämnades utan erinran.

De av fjolårets riksdag beviljade anslagen avsågos för anställande av en laborator och fiskmästaren för en tid av tre månader under budgetåret 1930/1931 samt för arrendeavgift och driftkostnader i övrigt för sistnämnda tid.

Att Kungl. Maj:t nu äskat anslag till lägre belopp än som beräknats för de årliga kostnaderna vid anstalten beror huvudsakligen på att anstalten icke beräknas vara fullt igång förrän tidigast den 1 oktober 1931.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må för budgetåret 1931/1932 anvisa

a) till avlöningar vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket ett extra förslagsanslag av 21,000 kronor;

b) till driftkostnader för nämnda anstalt ett extra reservationsanslag av 11,200 kronor.

Södra Sveriges fiskeriförening.
[115.]

46:o) **Södra Sveriges fiskeriförening.** Under punkt 115 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att 1) till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag a) såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, b) såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 16,750 kronor eller tillhopa 25,400 kronor; 2) utöver det för budgetåret 1930/1931 anvisade reservationsanslaget av 17,000 kronor för uppförande vid Aneboda av en bostadsbyggnad åt föreståndaren för föreningens försöksverksamhet för samma ändamål anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 3,000 kronor.

Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening för dess fortlöpande verksamhet har riksdagen för varje år från och med 1908 anvisat särskilt anslag. För ett vart av budgetåren 1925/1931 har sålunda anvisats såsom extra anslag dels såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, dels också såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhopa 26,000 kronor.

För uppförande av bostad åt föreståndaren för föreningens försöksverksamhet vid Aneboda har därjämte för budgetåret 1930/1931 anvisats ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

I två särskilda till Kungl. Maj:t inkomna ansökningar har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* dels med bifogande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1931/1932 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att föreningen måtte för samma budgetår komma i åtnjutande av ett statsunderstöd av 25,400 kronor, varav 8,650 kronor till föreningens upplysningsverksamhet och 16,750 kronor till dess fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet, dels anhållit om anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett fyllnadsanslag å 3,000 kronor för uppförandet av ovanberörda föreståndarbostad vid Aneboda.

De av Kungl. Maj:t äskade statsbidragen för föreningens allmänna utgifter utgöra tillhopa 25,400 kronor mot 26,000 kronor för innevarande budgetår.

Det härutöver begärda fyllnadsanslaget till föreståndarbostaden är avsett att täcka dels kostnader för anordnande av värmeledning, w. e. m. m., dels ökade utgifter för måleriarbeten och dels vissa av en av föreningen företagen utökning av bostadsbyggnadens grundyta föranledda kostnader.

I sistnämnda avseende torde böra erinras om följande.

I en till Kungl. Maj:t den 30 augusti 1929 ingiven framställning hemställde föreningen om ett statsanslag av 17,000 kronor för uppförande av en bostadsbyggnad vid Aneboda åt föreningens föreståndare. Härvid återopade föreningen en av byggmästaren Josua Persson i Lamhult utförd, vid ansökningen fogad preliminär skiss till byggnaden, som Pers-

son erbjudit sig uppföra för en kostnad av 15,500 kronor, vartill skulle komma erforderliga väg- och planeringsarbeten efter en beräknad kostnad av 1,500 kronor. Byggnadsstyrelsen överlämnade med infordrat utlåtande över framställningen den 9 november 1929 ett omarbetat förslag, vilket åskådliggjordes å en vid utlåtandet fogad ritning, och anförde därvid, att detta förslag innebure en lämpligare rumsindelning, varjämte byggnadens planyta minskats. Den för det ursprungliga förslaget angivna byggnadskostnaden å 15,500 kronor syntes byggnadsstyrelsen knappt beräknad, men ansågs förslå för genomförande av det omarbetade förslaget, vilket styrelsen förordade till utförande. I nionde huvudtiteln, punkten 108, till 1930 års riksdag förordade departementschefen, att statsanslag å det av föreningen begärda beloppet 17,000 kronor lämnades föreningen för utförande av en bostadsbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med den inom byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningen. Kungl. Maj:ts i anslutning härtill avfattade förslag bifölls av riksdagen.

Departementschefen, som icke funnit skäl till erinran mot föreningens framställning i vad den avser statsbidrag för budgetåret 1931/1932 till föreningens allmänna verksamhet, har i fråga om det till föreståndarebostaden vid Aneboda begärda ytterligare anslaget anført följande.

»Statsmakterna böra givetvis kunna förutsätta, att de utgiftsberäkningar, som läggas till grund för ett anslagsbeviljande, i möjligaste mån motsvara de verkliga kostnaderna. I detta avseende synes föreningens 1929 framlagda beräkning hava varit så till vida bristfällig, som däri icke upptagits några kostnader för de av föreningen sedermera verkställda anordningarna för värmeledning, w. c. m. m. Vidkommande den merkostnad, som står i samband med grundytans utökning, vill det synas, som om föreningen bort hava haft så mycket mera anledning att härutinnan iakttaga försiktighet, som enligt byggnadsstyrelsens förstberörda utlåtande den av styrelsen däri tillstyrkta och av departementschefen godtagna begränsningen i byggnadens grundyta utgjort en förutsättning för att kostnaden skulle kunna rymmas inom det av föreningen 1929 begärda och av riksdagen beviljade anslaget.

Byggnadsstyrelsen har emellertid funnit det nya förslaget väl planlagt och framhållit, att trots utökningen rummen icke kunde sägas vara för stora för en byggnad av den art, varom här vore fråga. Byggnadsstyrelsen har härjämte anført, att den beräknade byggnadskostnaden måste betraktas såsom synnerligen låg i förhållande till byggnadens storlek.

I betraktande av detta byggnadsstyrelsens uttalande samt med hänsyn till att föreningens egna begränsade tillgångar icke torde bereda möjlighet till täckande av ifrågavarande ökade utgifter, har jag — oaktat ovan anförda erinringar — icke velat motsätta mig anvisandet av det begärda fyllnadsanslaget å 3,000 kronor.»

Utskottet vill understryka departementschefens erinringar med avseende å vissa av föreningen vidtagna åtgärder i fråga om föreståndarbostaden vid Aneboda, vilka föranlett behov av det nu begärda ytterligare byggnadsanslaget. I betraktande emellertid av byggnadsstyrelsens uttalande dels att

Utskottet.

byggnaden i trots av den företagna utökningen icke kunde sägas vara för stor, dels ock att byggnadskostnaden måste betraktas som synnerligen låg i förhållande till byggnadens storlek, har utskottet icke velat motsätta sig beviljande av tilläggsanslaget ifråga.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag, i vad rör anslaget till föreningens allmänna verksamhet, har utskottet intet att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom extra anslag

a) såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor,

b) såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 16,750 kronor eller tillhoppa 25,400 kronor;

2) utöver det för budgetåret 1930/1931 anvisade reservationsanslaget av 17,000 kronor för uppförande vid Aneboda av en bostadsbyggnad åt föreståndaren för föreningens försöksverksamhet för samma ändamål anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 3,000 kronor.

Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, vissa havs-hydrografiska mätningar samt andel i kostnaden för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt.

[116.]

47:o) **Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, vissa havs-hydrografiska mätningar samt andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt.** Under punkt 116 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen 1) förklara, att riksdagen medgiver mottagande av en i statsrådsprotokollet omförd donation för inrättande och utrustning av en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium vid den till Lysekil förlagda anstalten för fiskeriundersökningar; 2) för budgetåret 1931/1932 anvisa a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningar av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor, b) till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrografiska mätningar m. m. ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor, c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett extra anslag av 10,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 334—351.)

För utförande av hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag under en lång följd av år anvisat medel å extra stat. De senare åren hava för ändamålet anvisats tre särskilda anslag, nämligen dels till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna, dels till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska by-

rån övertagna observationsarbeten, dels ock till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium.

Statens undersöknings- och försöksverksamhet på havsfiskets område bedrivs för närvarande i främsta rummet av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, varjämte undersökningar och försök i sagda avseende jämväl utföras av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå.

Enligt skrivelse den 9 maj 1928, nr 178, anmälde riksdagen sitt bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition (nr 108) med hemställan, att riksdagen måtte förklara sig icke finna anledning till erinran mot antagandet av ett av Lysekils stad gjort erbjudande att på vissa villkor till statsverket överlämna en i statsrådsprotokollet till nämnda proposition angiven fastighet i Lysekil för anordnande därstädes i anslutning till en av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen i ämnet gjord framställning av en anstalt för fiskeriundersökningar liksom ej heller mot mottagandet av i samma statsrådsprotokoll omförmäld donation å 75,000 kronor för anstaltens iordningställande och utrustning.

Genom beslut den 22 juni 1928 förklarade sig Kungl. Maj:t mottaga Lysekils stads ovanberörda erbjudande ävensom förenämnda donation. Därjämte bemyndigade Kungl. Maj:t hydrografisk-biologiska kommissionen att med anlitande av omförmälda donationsmedel å fastigheten i fråga i huvudsaklig överensstämmelse med av kommissionen i skrivelse den 10 december 1927 uppgjort förslag uppföra nybyggnad för en havsfiskeriundersökningsanstalt och inreda den å fastigheten befintliga mindre byggnaden till vaktmästarbostad samt att inom ramen för återstående till förfogande ställda medel förse anstalten med nödig utrustning. I nämnda framställning framhöll kommissionen, att den nya anstalten vore avsedd att användas för kommissionens biologiska arbeten samt framdeles, när statsmakterna eventuellt därom fattade beslut, även för fiskeritekniska undersökningar. Däremot skulle kommissionens hydrografiska undersökningar alltjämt hava sin fasta station i den av kommissionen förhyrda laboratoriebyggnaden å Bornö i Gullmarfjordens inre del.

Under punkt 104 i nionde huvudtiteln till 1929 års riksdag förklarade sig departementschefen icke hava något att erinra mot ett av hydrografisk-biologiska kommissionen i huvudtiteln återgivet utgiftsförslag slutande å 40,000 kronor, innefattande en ökning i jämförelse med anslaget för budgetåret 1928/1929 med 9,750 kronor på grund av det nyinrättade fiskeribiologiska laboratoriet. Med bifall till Kungl. Maj:ts i anslutning härtill framlagda förslag beviljade riksdagen för budgetåret 1929/1930 till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Sedan riksdagen för budgetåret 1930/1931 för ifrågavarande ändamål

anvisat ett till 43,500 kronor förhöjt belopp, har Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 fastställt utgiftsstat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen för samma budgetår.

De båda andra här ovan berörda anslagen äro för samma budgetår upptagna med 9,000 kronor respektive 10,000 kronor.

I skrivelse den 5 augusti 1930 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* gjort framställning om anslag för budgetåret 1931/1932. I samband härmed har kommissionen föreslagit till antagande ett av styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse under viss förutsättning gjort erbjudande att ställa till kommissionens förfogande ett belopp av 42,000 kronor för upprättande av ett fiskeritekniskt laboratorium.

I skrivelsen har kommissionen erinrat, att kommissionen i skrivelse den 10 december 1927 med tillstyrkan av mottagande av de ovanberörda donationerna, vilka möjliggjort inrättande av det förenämnda fiskeribiologiska laboratoriet i Lysekil, framhållit den stora vikten av, att anstalten kunde snarast möjligt få tagas i anspråk jämväl för fiskeritekniska undersökningar. Dessa undersökningar skulle framför allt inriktas på fiskkonservering och nätimpregnering, på vilka områden nu icke några som helst undersökningar bedreves och där helt visst finnes stora möjligheter till fiskerinäringens befrämjande. Det borde i detta sammanhang framhållas, att vårt lands konservindustri enligt då tillgängliga siffror representerade ett värde av 8,109,000 kronor. I sitt över denna framställning den 5 januari 1928 avgivna utlåtande hade lantbruksstyrelsen ytterligare understrukit vad kommissionen sålunda anförde angående behovet av undersökningar på det fiskeritekniska området.

Kommissionen har vidare anför, att en möjlighet yppat sig att få till stånd ett fiskeritekniskt laboratorium. Styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse hade nämligen beslutat, såsom ett kommissionens skrivelse i avskrift bilagt erbjudande utvisade, ställa ett belopp av 42,000 kronor till kommissionens förfogande, under förutsättning att regeringen avlämnade proposition om och att nästkommande riksdag beviljade nödiga medel till bestridande av driften för det planerade laboratoriet. Enligt de beräkningar, kommissionen med anlitande av sakkunniga personer utfört, skulle nämnda belopp vara fullt tillräckligt för ett fullständigt iordningställande av laboratoriet med modern utrustning. Driften av ett dylikt laboratorium krävde givetvis personal och ökade kostnader. Kommissionen hölle före, att verksamheten borde kunna upptagas inom en mera begränsad ram än den, särskilt tillkallade sakkunniga på sin tid föreslagit. Sparsamhetsskäl talade starkt härför. Enligt kommissionens mening skulle det sålunda vad personalen beträffade åtminstone till en början vara tillräckligt med en laborator jämte ett laboratoriebiträde. Vaktmästare och skrivbiträde torde kunna delas med den fiskeribiologiska avdelningen.

Innebörden av
Kungl. Maj:ts
förslag.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser först ett medgivande från riksdagens sida till antagande av ett av styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse gjort erbjudande att under i det föregående angiven förutsättning ställa till förfogande ett belopp av 42,000 kronor för upprättande av ett fiskeritekniskt laboratorium i Lysekil.

Vidare innebär Kungl. Maj:ts förslag beträffande *anslaget till omkostnader för de av kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven* dels en höjning med i runt tal 2,600 kronor av däri ingående utgifter för det till Lysekil förlagda fiskeribiologiska laboratoriet, dels i samband med inrättande vid nämnda laboratorium jämväl av en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium upptagande i förevarande anslag av ett till i runt tal 16,900 kronor beräknat belopp till driftkostnader för samma avdelning.

Av de föreslagna höjningarna beträffande den fiskeribiologiska avdelningen hänföra sig 500 kronor till ökade utgifter för expenser som följd av fiskeribiologiska laboratoriets tillkomst och i runt tal 1,200 kronor till ökade laboratoriekostnader. Återstoden 900 kronor är föranledd av att å laboratoriet tjänstgörande en förste och en andre assistent ansetts böra komma i åtnjutande av arvodesförhöjning, ungefärligen motsvarande skillnaden i levnadsomkostnader mellan Lysekil och Fiskebäckskil, där de förut varit stationerade.

För uppehållande av den föreslagna fiskeritekniska avdelningen har räknats med anställande av en laborator med en avlöning av 5,850 kronor och ett laboratoriebiträde med en avlöning av 3,500 kronor. Sistnämnda arvode har motiverats med hänsyn till de kvalifikationer, som måste uppställas på denna befattningshavare. Beträffande driftkostnaderna i övrigt för ifrågasvarande avdelning uppgående till 7,500 kronor beräknas 5,000 kronor för laboratoriekostnader. Återstoden belöper på reseersättningar, böcker, bindning, expenser, lyse, värme samt byggnadsunderhåll.

I fråga om anslaget till *de från nautisk-meteorologiska byrån övertagna arbetena* samt anslaget till *täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium* har icke ifrågasatts någon ändring.

Beträffande frågan om emottagandet av ifrågavarande donation har *departementschefen* — efter att hava erinrat att särskilt tillkallade sakkunniga på sin tid avgivit förslag angående anordnande av en försöksanstalt på havsfiskets område, vari förutsatts att denna anstalt skulle omfatta en fiskeribiologisk och en fiskeriteknisk avdelning — anfört följande.

»Genom upprättande av det berörda fiskeribiologiska laboratoriet i Lysekil har det av de sakkunniga angivna behovet i först angivet avseende blivit tillgodosett. Då genom den nu erbjudna donationen jämväl det av de sakkunniga med styrka framhållna och av lantbruksstyrelsen kraftigt understrukna önskemålet av en fiskeriteknisk avdelning vid ifrågavarande institution skulle kunna realiseras utan andra utgifter för statsverket än de därav föranledda årliga driftkostnaderna, anser jag mig böra tillstyrka den frikostiga donationens mottagande. Då mottagandet emellertid såsom nyss nämnts kommer att medföra ökat behov av statsmedel för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, torde riksdagens medgivande till mottagandet böra inhämtas. Mot det av samtliga myndigheter biträdda förslaget till den fiskeritekniska avdelningens organisation, vilket skulle påkalla anställande

av allenast en laborator och ett laboratoriebiträde, har jag ej erinran. Den i organisationsförslaget innefattade begränsningen överensstämmer väl med den strävan att genom inskränkningar i de berörda sakkunnigas förslag nedbringa kostnaderna, som på sätt ovan nämnts gjort sig gällande vid frågans tidigare behandling.»

Utskottet.

För egen del anser utskottet, att staten bör begagna det tillfälle, som genom ovanberörda erbjudande yppat sig att utan någon som helst engångskostnad för staten erhålla ett fiskeritekniskt laboratorium med modern utrustning, varav behov länge gjort sig starkt kännbart. Upprättande av ett sådant laboratorium ingår ock i den i ärendet omförmälda planen för ett rationellt ordnande av undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område. Utskottet finner sig sålunda böra tillstyrka antagande av donationen i fråga. Mot den för laboratoriet ifrågasatta organisationen har utskottet så mycket mindre att framställa någon erinran, som denna på sätt departementschefen anført synes väl överensstämma med den strävan att genom inskränkningar i den ursprungligen framlagda planen nedbringa kostnaderna, vilken gjort sig gällande vid frågans tidigare behandling. De för laboratoriet beräknade driftkostnaderna föranleda icke någon utskottets erinran liksom ej heller den mindre höjning i övrigt, som föreslagits i anslaget till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven. Detta anslag bör sålunda upptagas med såsom Kungl. Maj:ts förslag innebär 63,000 kronor. De båda övriga här ifrågavarande anslagen, beträffande vilka någon förändring ej ifrågasatts, torde böra uppföras med oförändrade belopp eller 9,000 kronor respektive 10,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) förklara, att riksdagen medgiver mottagande av ovanberörda donation för inrättande och utrustning av en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium vid den ovanberörda till Lysekil förlagda anstalten för fiskeriundersökningar;

2) för budgetåret 1931/1932 anvisa

a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningar av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor,

b) till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrografiska mätningar m. m. ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor,

c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett extra anslag av 10,000 kronor.

48:o) **Skogshushållning i allmänhet.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet med oförändrat belopp, 20,700 kronor. Skogshushållning i allmänhet.
[127.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföra ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet med oförändrat belopp, 20,700 kronor.

49:o) **Utgifter för naturskyddsändamål.** Med tillstyrkan av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 137 gjorda framställning hemställer utskottet, Utgifter för naturskyddsändamål.
[137.]

att riksdagen må, liksom för innevarande budgetår, för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom särskilda extra reservationsanslag

- a) till kostnader för nationalparker 3,000 kronor,
- b) till vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden 6,800 kronor.

Stockholm den 17 februari 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Johan Bernhard Johansson, Granath, Tjällgren, Gabrielsson* och *Dalberg* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Hedlund* i Häste, *Carlström Andersson* i Grimbo, *Bengtsson* i Kullen, *Weibull* och *Olsson* i Rödningsberg,

med undantag därav att vid behandling av punkterna:

- 28—49 herr *Elof B. Andersson* ej deltagit i förhandlingarna;
- 28 och 29 friherre *Lilliecreutz* deltagit i stället för herr *Weibull*;
- 41 herr *Bengtsson* i Kullen ej deltagit i förhandlingarna.

. Reservationer:

Under punkt 7 (stuteriväsendet) av herr *Sköld*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse.

Utskottet anser sig — — — i anslaget till hingstdepåerna och stuteriet.

Beträffande den väckta motionen vill utskottet uttala, att den ifrågasvarande extra personalen för ridning och dressyr onekligen synes väl lågt avlönad och att någon löneförbättring därför torde böra beredas densamma. I sådant syfte anser sig utskottet böra förordna, att anslaget till hingstdepåernas och stuteriets verksamhet höjes med ytterligare 500 kronor.

Med de av utskottet förordade höjningarna kommer anslaget till hingstdepåernas och stuteriets verksamhet att uppgå till 240,500 kronor.

Med avseende å — — — från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen II: 315 höja ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet, nu 692,000 kronor, med 108,500 kronor till 800,500 kronor.

Under punkt 24 (svenska mosskulturföreningen)

1) av herrar *Carlström* och *Olsson* i Rödningberg, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke — — — sprida kunskap härom. Å andra sidan bör beaktas, att i den mån, som en alltmer ingående kännedom vunnits på mosskulturens område, behov icke torde kunna föreligga av fortgående undersökningar på detta område i samma omfattning som hittills. Härmed synes ock sammanhånga, att föreningen under senare år börjat ägna allt större uppmärksamhet åt mosskulturen närliggande områden. Utskottet syftar härvid närmast på betes- och vallodlingen, som numera spelar en framträdande roll inte minst då det gäller mossmarkernas utnyttjande på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Härav torde ock följa, att någon utvidgning av den verksamhet, som mosskulturföreningen närmast representerar, icke bör ifrågakomma utan utvecklingen snarare gå mot en begränsning i möjligaste mån av denna verksamhet. Härmed kommer utskottet osökt in på den av departementschefen framförda tanken på en sammanslagning av mosskulturföreningen med svenska betes- och vallföreningen. Ett realiserande av denna tanke skulle — vill det synas — icke blott vara själva

ifrågavarande verksamhet till gagn utan jämväl möjliggöra en icke oväsentlig begränsning av kostnaderna för densamma. Denna fråga synes utskottet följaktligen böra bli föremål för övervägande vid den tilltänkta utredningen liksom ock spörsmålet rörande ett fortsatt upprätthållande av försöksgården vid Gisselås. — Utskottet har härvidlag — — — av 104,000 kronor.»

2) av herr *Hedlund* i Häste.

Under punkt 41 (jordbrukarungdomens förbund)

av herrar *Sederholm, J. B. Johansson, Tjällgren, Gabrielsson, Hedlund, Andersson* i Grimbo och *Weibull*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till de i ämnet väckta motionerna I: 56 och II: 209.

Under punkt 43 (byggande av nybyggesvägar)

av herr *Gabrielsson*, som anført följande:

Av handlingarna i ärendet framgår, att länsstyrelserna i de norrländska länen beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1929/1930 till 95,000 kronor, för 1930/1931 till 60,000 samt för 1931/1932 till 85,000.

Då enligt vad utskottet nu förordat även för nästa år ett till 50,000 kronor begränsat anslag skulle av riksdagen anvisas, uppstår sålunda en brist på 90,000 kronor. Då jag anser detta anslag vara av största betydelse för ett rationellt tillgodogörande av de odlade och odlingsbara marker, som riksdagen både tidigare och fortfarande anvisar betydande anslag till, hemställer jag, att anslaget höjes till samma belopp, som i motionerna föreslagits eller till 75,000 kronor.